

Dragi tovariš Tito!

ŠTEVILNIM
DOBRIM ŽELJAM
OB TVOJEM
JUBILEJU
SE PRIDRUŽUJEMO
TUDI DELAVCI
SESTAVLJENE
ORGANIZACIJE
ZDRUŽENEGA DELA
IMP.

V TEJ ŠTEVILKI LAHKO PREBERETE

skupščina. Prispevek izpod peresa tov. Jurija Zavca, objavljen na drugi strani, govori o spremembah in dopolnitvah planov ter razlogih, ki so privedli do take odločitve.

- Skupščina SOZD je sprejela predlog sprememb in dopolnitev Statuta SOZD in samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD. Predlog je v javni razpravi in ga v celoti objavljamo.
- Na osrednjih straneh vam predstavljamo temeljno organizacijo Elektrokovinar iz Ptuja. Če želite izvedeti kaj o njenem delu, pa preberite zapis.
- V Kamniku pod Krimom je TOZD SKIP postavila temeljni kamen za nov obrat za predelavo poliestrov. V Dubrovniku gradimo kanalizacijo. Podpisali smo pogodbo za ljubjansko Toplarno v Mostah — o vseh treh dogodkih objavljamo krajše zapise.

— Tej številki je priložena naročilnica za knjige založbe Borec. Akcija ima namen približati dobro knjigo širšemu krogu bralcev. Preglejte izbiro in se odločite.

— Tiste, ki so se prijavili za letovanje in še niso dobili obvestila o razporeditvi, opozarjamo na še proste sobe v določenih izmenah in možnost spremembe prvotne prijave. Več o tem preberite v članku o zasedenosti naših domov.

— Ta številka Glasnika je zadnja, ki jo je pripravil dosednji uredniški odbor. Skupščina SOZD je že imenovala novega, ki bo svoje delo začel s prihodnjo številko našega časopisa.

— Gradivo za naslednjo številko morate oddati do ponedeljka, 19. junija.

Pred nami so spremembe in dopolnitve planov temeljnih organizacij. O tem vprašanju je razpravljala na zadnji seji tudi naša

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE PLANA 78

1. UVOD

Znano je, da smo s sprejetjem ustav leta 1974 začrtali na daljši rok smeri našega družbenega, političnega in ekonomskega sistema. Pravimo tudi, da sistem socialističnih samoupravnih odnosov vstopa v svojo tretjo razvojno stopnjo, ki se bistveno razlikuje od prvih dveh po tem, kar nekateri imenujejo prehod — ukinitve upravljanja v imenu delavcev v neposredno upravljanje delavcev samih. Površno gledano in vsem očividna zunanja podoba teh pomembnih vsebinskih sprememb so načini in oblike uresničevanja samoupravljanja, kot so osebno izrekanje (podpisovanje izjav, ipd.) zbori delavcev, referendum, odločanje prek delegatov in delegacij, obveznost za kontrolo izvrševanja sklepov in delovanja organov oz. služb.

Posamezna področja družbenega, političnega in ekonomskega življenja, ki so v ustavah programsko (se pravi dolgoročno) zastavljene, se nato obdelajo v raznih sistemskih (in drugih) zakonih. Slednji imajo pretežno kratkoročnejši značaj in so podvrženi stalnim dopolnitvam in spremembam, tako kot jih zahteva »vsakodnevno« — žibljensko obnašanje. Z drugimi besedami, zakonsko opredeljene spremembe obstoječega stanja morajo biti takšne, da je obdobje prilagajanja (motenj) čimkrajše in čimmanj boleče, po drugi strani pa morajo tudi okoliščine dopuščati realizacijo zakonskih določb.

No, in prvi izmed osrednjih dveh sistemskih zakonov je bil sprejet Zakon o sistemu samoupravnega planiranja (februar 1976), ki skupaj z zakonom o združenem delu pomeni organsko celoto. Še drugače povedano, zakon o planiranju še ni dovolj za razumevanje ustavnih določb o tem kaj je dohodek, oblikah pridobivanja dohodka, razporejanju dohodka in odgovornostih za sprejete obveznosti. In nasprotno, zakon o združenem delu v izločeni obravnavi izzveni preveč »pravniško«, če ga ne povežemo z Zakonom o planiranju. Samo tako dobimo pravilno predstavo in razumevanje, da imajo družbenoekonomske odnosi v okviru združenega dela dominanten pomen (torej je premalo, če govorimo zgolj o samoupravnem organiziranju ali le o uresničevanju samoupravnih pravic delavcev, ipd.)

Poskus interpretacije zahtev in realizacije samoupravnega planiranja v IMP sem podal v marčevski in aprilski številki Glasnika. Bistvo je, da je samoupravno planiranje sredstvo za integracijo (povezovanje) združenega dela; drugič, da je samoupravno planiranje način urejanja medsebojnih odnosov delavcev različnih temeljnih organizacij — torej mehanizem koordinacije; da mora vsaka temeljna organizacija imeti svoj srednjeročni plan; da morajo temeljne organizacije, združene v delovno organizacijo skleniti samoupravni sporazum o temeljnih plana; da je letni plan sredstvo za uresničitev srednjeročnih nalog in sredstvo za prilagajanje vsakoletnim pogojem; da je sprejem srednjeročnega plana zadeva neposredne odločitve vseh delavcev (prej osebno izrekanje, sedaj referendum), in da je sprejem letnega plana zadeva neposredne odločitve v okviru delegatskega sistema (delavski svet).

2. ZAKAJ REBALANS

Na začetku je treba razčistiti, da rebalans po novi zakonodaji ni več ustrezen termin, temveč je treba govoriti o spremembah in dopolnitvah. Iz praktičnih razlogov in navad je možno v delovnih razgovorih rabiti pojem rebalans. Potrebo po spremembah in dopolnitvah planov, ki so sprejeti že ob priliki obravnave »smernic« za izdelavo plana, ki so bile obravnavane v oktobru prejšnjega leta. Ob tej priliki je tudi prav da ponovimo, kako teče proces letnega planiranja. Strokovna služba za plan, analize in statistiko pripravi izhodišča za izdelavo letnega plana v obliki in vsebini »smernic«; v drugem koraku mora ta izhodišča obravnavati in dopolniti razširjeni kolegij TOZD, direktor TOZD je dolžan na delavskem svetu TOZD podati predlog smernic za izdelavo plana; v tretjem koraku procesa letnega planiranja delavski svet TOZD sprejme sklep o izdelavi letnega plana v okviru smernic, za izvršitev naloge pa je zadolžena strokovna služba delovne organizacije; strokovno delo predstavlja četrti korak in tako nastane osnutek plana; v petem koraku je treba izvesti proces usklajevanja z drugimi TOZD in delovnimi skupnostmi, tako dopolnjen osnutek nato obravnava delavski svet TOZD, ki ga sprejme kot predlog plana za naslednje leto in ga da v 14-dnevno javno razpravo (z namenom podrobnejšega informiranja in obravnave v delegatski bazi), in končno delavski svet TOZD sprejme letni plan.

Predvideli smo, da bo potrebno v začetku aprila 1978 pristopiti k spremembam in dopolnitvam sprejetih planov TOZD in izdelati plane delovnih skupnosti iz naslednjih dveh razlogov:

1. Zaradi samoupravne reorganizacije IMP Ljubljana iz delovne v sestavljeno organizacijo združenega dela. S programom uresničevanja Zakona o združenem delu so bili predvideni referendum v zvezi z reorganizacijo za konec decembra 1977. leta; po drugi strani samoupravni splošni akti okoli delitve osebnih dohodkov v času obravnave smernic in izdelave plana niso bili izdelani niti v osnutku. Potemtakem je bilo treba najti izhod iz nastale situacije po tej poti: upoštevati obseg zaposlitve po TOZD, ki je bil sprejet v smernicah, upoštevati vse TOZD (tako že obstoječe kot novoorganizirane), zaposlitev delovnih skupnosti na različnih ravneh (predvsem delovnih in sestavljenih organizacij) združiti v enoten plan; delitev sredstev za osebne dohodke pa uravnavati skladno s tedanjimi osnovami in merili in skladno s sprejetimi planskimi proporci o produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti. Konkretno to pomeni, da so se delovne skupnosti delovnih organizacij, ki so se konstituirale šele koncem prvega kvartala letos, v kadrovskem pogledu naslonile na administrativno-strokovne delavce, ki so bili popreje razporejeni v TOZD (zmanjšanje režije, stroškov, kapacitet ipd. v TOZD) in na enakovrstne delavce »bivše« delovne skupnosti IMP Ljubljana. S tem v zvezi je bilo dogovorjeno, da naredimo vse kadrovske in druge premike z 21. 3. 1978 (začetek drugega kvartala) tako zaradi finančnih in knjigovodskih predpisov kot zaradi obsežnega dela v zvezi z organiziranjem delovnih skupnosti: opredelitev vsebine — programa dela,

potreben obseg zaposlitve, zagotovitev potrebnih pogojev itd. Ob tem kaže ugotoviti, da v tistih delovnih organizacijah, ki niso izdelale in sprejele posebnega elaborata (ki ga zahteva ZZZ) o družbeni in ekonomski upravičenosti ustanovitve delovne organizacije, prihaja sedaj ob realizaciji — prakticiranju novih delovnih organizacij do manjših ali večjih težav okoli pojmovanja vloge delovne organizacije in še posebej položaja delovnih skupnosti.

2. Zaradi izjemnega povečanja vključitve posameznih TOZD v izvajanje investicijskih del v deželah v razvoju (Irak, DDR). Ta temelj za spremembe in dopolnitve obstoječih planov zadeva nosilce poslov, ki so TOZD OV, TOZD Klima montaža, TOZD Elektromontaža. V času izdelave plana projekta dokumentacija še ni bila izdelana (v mesecu februarju 1978 je bila izdelana večina projektov) in zato ni bilo moč točno opredeliti obseg zasedenosti kapacitet posamezne izmed naštetih TOZD v inozemstvu. Zato je bil obseg poslovanja — plan realizacije in dohodka itd. izdelan s predpostavko, da bodo celotne kapacitete zasedene samo na jugoslovanskem trgu.

Za oba zgoraj opisana vzroka za spremembe in dopolnitve plana za leto 1978 smo torej vedeli že ob sprejemanju smernic in tudi plana. Z uveljavitvijo novega načina vrednotenja del in nalog pa je dobil osrednje mesto kot vzrok za rebalans nivo novih osebnih dohodkov. Situacija je skorajda indetična kot v 1975. letu. Zakaj je do tega pojava prišlo, pa ima svojo razlago v skorajda enakih osebah in postopkih kot že ob zadnjem primeru. Na kratko povedano, gre za to, da moramo za nivo OD, ki je posledica vrednotenja del in nalog in razporeditve delavcev (dvig zahtevane kvalifikacijske ravni) ustvariti bistveno več dohodka, kot je predvideno v sprejetih planih. No, in ker večina naših TOZD pridobiva dohodek s prodajo svojih storitev (montaža, projektiranje) in proizvodov (industrija), to v jeziku čiste jasnosti pomeni, da moramo bistveno več proizvesti, varčevati pri stroških in omejiti investicije v osnovna sredstva samo na tisto, kar doprinaša več dohodka kot obstoječe kapacitete. Skratka, v posameznih TOZD in delovnih skupnostih bo poleg sprejetih novih — rebalansiranih planskih nalog potrebno izdelati tudi program ukrepov (stabilizacijski program) za izhod iz obstoječega nelahkega položaja.

JURIJ ZAVEC

OBJAVA

IMP »PROMONT«, TOZD Ogrevanje — vodovod sprejme za opravljanje delovnih nalog »inštruktor za praktični pouk« KV monterja centralne kurjave ali vodovoda. Zaželjena je daljša strokovna praksa, zmožnost posredovanja praktičnega znanja učencem in pravilen odnos do dela z mladimi.

V jeseni bomo organizirali tečaj za pridobitev pedagoško-andragoške izobrazbe.

Pismene prijave sprejema do 15. junija kadrovsko splošni sektor TOZD Ljubljana, Titova 37.

IMP GLASNIK izdaje delovna skupnost IMP — Industrijskega montažnega podjetja v Ljubljani. Izhaja mesečno v 7.200 izvodih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Titova 37. Ureja uredniški odbor: Rudi Bukovec, Anton Križan (glavni urednik), Anton Štrus (odgovorni urednik), ing. Vinko Kučer, ing. Janez Trost, ing. Vane Učakar, Jože Wela. Tiska: Tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS, št. 421-1/72 z dne 26. septembra 1974 je IMP Glasnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

VSI V RENČE!

Tako kot že nekaj let nazaj, bomo tudi letos praznovali dan gradbincev. Najbrž ni slučaj, da bo ta proslava prav v Renčah pri Novi Gorici, saj imamo gradbinci s tem delom Primorske veliko skupnega:

— **staro gradbeniško tradicijo, ki je pripomogla, da so naši gradbinci med revolucijo in osvoboditvijo izpod fašizma stali v prvih borbah vrstah,**

— **sodelovanje in veliko nesebično solidarnost, ki se je izkazala v letih 1976 in 1977, ko je bil ta naš konec domovine potreben temeljite obnove po potresih.**

V Renčah bomo torej proslavljali ne samo praznik nas — gradbincev, ampak predvsem velike delovne uspehe naših delavcev, ki so v neprimerljivih delovnih pogojih vzdigovali iz ruševin nove vasi, nove domove. Te uspehe ne bo potrebno naštevati v govorih in jih prikazovati na papirju, videli jih bomo ob cestah na Tolminskem in Posočju, ko se bomo iz vseh krajev Slovenije vozili na našo proslavo v Renče.

Pričetek proslave bo v **nedeljo, 4. junija ob 10. uri**. Slavnostni govor bo podal Lojze

Cepuš, predsednik republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije, nato pa bomo sledili kulturnemu programu, v katerem sodelujejo:

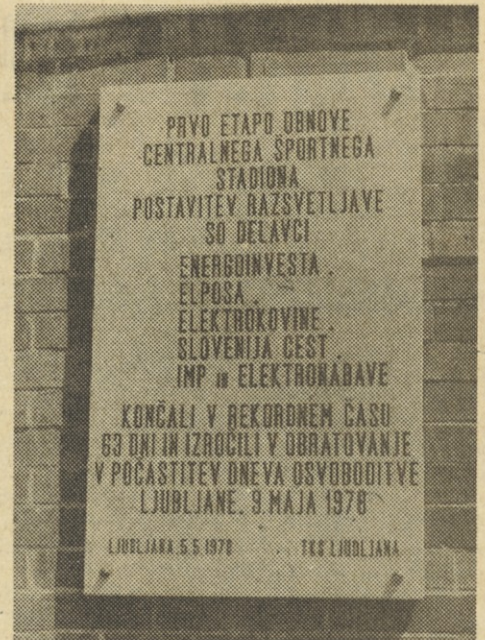
- združeni mešani pevski zbor Kograda iz Dravograda in Slovenija cest iz Ljubljane
- moški pevski zbor Svoboda iz Anrovega
- mešani pevski zbor iz Renč
- učenci osnovne šole iz Renč
- gasilska godba na pihala iz Nove Gorice

Po proslavi bomo skupaj odkrili spominsko obeležje primorskim gradbincem, nato pa nadaljevali z družabnim srečanjem, kjer nas bo čakal partizanski golaž.

Želimo, da se naše proslave udeleži čimveč gradbincev iz vseh krajev Slovenije.

Obenem vas opozarjamo, da bodo v petek in soboto, 2. in 3. junija, finalna tekmovanja športnih iger gradbenih delavcev Slovenije v Izoli.

REPUBLIŠKI ODBOR
SINDIKATA
GRADBENIH DELAVCEV
SLOVENIJE

Napis na Centralnem stadionu za Bežigradom v Ljubljani

OBVESTILO

Delavce TOZD OV obveščamo, da še vedno zbiramo prijave za delo v Iraku. Prijavi se lahko NK, PK, KV in VVKV delavci za montažo ogrevalnih in vodovodnih naprav. Delo v Iraku bo trajalo približno eno leto.

Prijave zbira kadrovska splošni sektor TOZD OV Ljubljana, Titova 37.

PREDLOG NOVE ORGANIZIRANOSTI IN VIDIKI DELOVANJA SINDIKATA V SOZD IMP

Ob naši novi samoupravni organiziranosti v SOZD in v novoustanovljene DO, ter z nastankom novih TOZD, je nujno potrebno tej novi organizaciji prilagoditi delo in organiziranost sindikata ter tudi organizacijo ZK in ZSMS. Prilagoditi se moramo novim razmeram in zahtevam učinkovitega političnega delovanja, ki jih pred nas postavljajo dokumenti 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije in določila statutarne dogovora o organiziranosti in delovanju sindikata.

Nosilec naloge je prav gotovo sedanja konferenca OOS-IMP, še zlasti pa njeno predsedstvo, ki je že v mesecu decembru 1977 izdelalo predlog nove organiziranosti sindikata. Predlog so prejele v obravnavo vse OOS-IMP ter organi sindikata v Občini Ljubljana-Bežigrad. Dokončen sprejem pa je predviden na letni skupščini konference OOS, ki je bila zadnja tema v tem sestavu.

S podpisovanjem sporazuma o združevanju v SOZD IMP so bili dani pogoji za delo predsedstva na izdelavi predloga in ga daje v obravnavo.

1. Osnovna in glavna oblika je OO, ustanovljena na vseh nivojih naše samoupravne organiziranosti in povsod tam, kjer so pogoji za organiziranje samostojne organizacije (ekonomske enote, interna banka, dislocirani obrati itd.). Ustanoviti moramo OOS v vseh novo nastalih TOZD ter drugih nivojih. Temeljna celica OO pa so sindikalne skupine. Sedanja samoupravna organiziranost kaže na oblikovanje 31 OOS, razdeljenih v 7 delovnih organizacijah, ter ena organizacija, ki jo tvorijo delavci člani sindikata na delovni skupnosti SOZD in interni banki. Sedaj imamo ustanovljenih 20 OOS, vse ostale pa je potrebno še ustanoviti. Odgovorni za ustanavljanje in formiranje pa so DPO in vodstvo v tistih TOZD ali DO, v katere sestavu so bili člani novoustanovljene OO pred tem in pa konferenca OOS-IMP (predsedstvo).

2. Osnovne organizacije se na nivoju svojih delovnih organizacij povezujejo v sindikalne konference. Konferenco sestavljajo delegati vsake OOS. Število delegatov ni določeno, potrebno pa je upoštevati načelo funkcionalnosti in ekonomičnosti.

Pristojnost in način dela se bo določil s sporazumom in poslovnikom, ki ga sprejmejo vse ustanoviteljice. Konferenca ima predsednika, podpredsednika, sekretarja in po potrebi blagajnika ter nadzorni odbor. Odgovorno za

ustanovitev konferenc je predsedstvo sedanje konference in DPO v posameznih delovnih organizacijah.

3. Na nivoju SOZD predlagamo ustanovitev koordinacijskega odbora OOS in konferenc OOS. V ta organ so povezane vse OO preko svojih delegatov, prav tako imajo v odboru svoje delegate tudi konference.

Delo odbora in pristojnosti bodo skupno dogovorjene s sporazumom in poslovnikom, vendar naj nakažem nekaj njegovih bistvenih nalog.

1. Obravnava in usklajuje vprašanja, ki so skupnega pomena za vse ustanoviteljice.

2. Usklajuje in vodi tiste akcije in naloge, ki jih zaradi načina samoupravne organiziranosti lahko uresničujemo le na združeni ravni.

3. Pomaga OO in konferencam sindikata pri izpolnjevanju njihove organiziranosti in delovanja.

4. Opravlja tudi druge naloge po sprejetem programu.

Glede na dejstvo, da ima 5 delovnih organizacij sedež v Ljubljani in je s tem preko 4.000 članov sindikata tako rekoč na enem mestu, bi bilo smotno, da ima ustanovljeni svet izvoljeno tudi svoje izvršilno telo, ki ima svojega predsednika, sekretarja in po potrebi blagajnika in pa posebne komisije za posamezna področja dela (šport, kultura, izobraževanje itd.). Glede na to, da so se nam v preteklosti pojavljale določene težave pri delu in da na mnogih področjih nismo bili dovolj aktivni ter velika množica nalog vseh vrst nam nakazuje, da bi morali tudi pri nas misliti na profesionalnega sindikalnega delavca.

Prav tako smo že večkrat sprejemali sklepe na raznih nivojih za nastanek profesionalnega športnega delavca (referenta). Zato naprošam vse IOS, zlasti pa predsednike, da zavzemajo svoje stališče do predlogov.

Zaradi nove organiziranosti bo potrebno spremeniti tudi naša pravila o delu OOS ter izdelati sporazume in poslovniške za delo konference in sveta. K tej nalogi pa bomo pristopili takoj, ko bomo dobili stališča vseh OOS o novi organiziranosti sindikata.

PREDSEDNIK KONFERENCE SINDIKATA:
JOŽE ŠUBIC

DOBRI ŽIVLJENJSKI POGOJI — VEČJI DELOVNI REZULTATI

V razpravi je samoupravni sporazum o minimalnih standardih pri urejanju stanovanjskih domov, provizorijev, delavskih naselij, prehrane in kulturnih razmer za gradbene delavce. Ta sporazum sprejemamo z namenom, da bi gradbenim delavcem, ki večji del svojega aktivnega življenja preživijo na gradbiščih in začasnih stanovanjih v delavskih naseljih, zagotovili dostojen stanovanjski standard, zadovoljivo prehrano in kulturne razmere, kar je osnovni pogoj zdravja in produktivnosti dela in zagotovitve enakopravnosti delavcev združenem delu.

Upoštevajoč dejstvo, da večina gradbenih delavcev, največji del svojega prostega časa preživi v provizornih stanovanjskih prostorih v delavskih naseljih in se hrani v provizornih delavskih restavracijah, sprejemajo odgovornost, da bodo pri organizaciji delavskih naselij, provizorijev, stanovanjskih domov, delavskih restavracij in prehrane vedno upoštevali standarde iz tega sporazuma. TOZD se obvezuje, da bodo posebno pozornost posvečale nastanitvi in prehrani gradbenih delavcev, ki jih razporejajo na delovna mesta na gradbiščih v tujini, tako da bodo upoštevale zakonske in druge veljavne predpise, ki se nanašajo na ta vprašanja v državah, kjer prevzemajo gradbena in druga dela, najmanj pa minimalne standarde, ki so predvideni po tem sporazumu.

Ko delovna organizacija v gradbeništvu in industriji gradbenega materiala sprejemajo ta sporazum, računajo s tem, da bo družbena skupnost s svojimi delegatskimi organi ob sodelovanju družbenopolitičnih organizacij, posebno sindikata gradbenih delavcev, vsestransko pomagala pri njegovem uresničevanju.

Delavski stanovanjski domovi (samski domovi) so domovi z višjo stopnjo stanovanjske kulture, grajeni v kulturnih središčih. S tem je omogočeno, da se tudi tisti delavci, ki stalno stanujejo v teh domovih, vključujejo v družbeno življenje njihove okolice.

Trajnejši stanovanjski provizoriji so tisti stanovanjski objekti, ki jih delovne organizacije gradijo

na večjih ali manjših gradbiščih, kjer gradnja traja daljši čas. Gradnja stanovanjskih provizorijev je opravičljiva samo takrat, kadar iz ekonomskih in drugih razlogov ni mogoče prevažati delavcev na gradbišče iz stalnih delavskih naselij oziroma stanovanjskih domov.

V industriji gradbenega materiala gradnja takšnih stanovanjskih provizorijev ni opravičljiva. V naselju, ki je grajeno za več let, mora biti organizirana prehrana in zagotovljeni higienski in kulturni pogoji stanovanja. V ta namen morajo biti v naselju restavracija s kuhinjo in vsemi pritliklinami. Razen tega so v naselju še klubski prostori, športni objekti, kopalnica, ambulanta in druge naprave, ki služijo kulturnemu življenju, rekreaciji in zdravju zaposlenih delavcev. V splošnem velja načelo, da stanovanjski standard v provizornih stanovanjih ne sme bistveno odstopati od standarda v stalnih stanovanjskih domovih.

Vsaka delovna organizacija, ki naseljuje delavce v delavskih domovih ali provizorijih na gradbiščih, je dolžna organizirati celodnevno prehrano za vse delavce, ki se ne hranijo pri svojih družinah oziroma ne skrbijo sami za svojo prehrano. Hrana, ki se pripravlja in streže v delavskih restavracijah ali dovaža na gradbišče, mora biti brezpogojno ustrezna vsem higienskim in sanitarnim zahtevam, ki veljajo za javne obrate družbene prehrane. Organizatorji prehrane morajo v vsakem primeru skrbeti, da bo dnevna kalorična vrednost hrane gradbenih delavcev najmanj 4000 kalorij.

Podpisnice sporazuma soglašajo, da ne bodo zaposlovale novih delavcev, dokler ne bodo izpolnile vseh določil tega sporazuma.

Poleg tega sporazuma je prav sedaj v razpravi tudi predlog medrepubliškega družbenega dogovora o minimalnih standardih življenjskih in delovnih pogojev gradbenih delavcev. V posameznih določilih se sicer bistveno z našim sporazumom ne razhaja, vendar je dogovor širši, zato je prav, da omenimo nekaj določil tudi iz tega dogovora.

Poleg že omenjenih določil v zvezi z nastanitvijo delavcev dogovor govori tudi o organiziranju službe za varstvo pri delu in ukrepih za zdravstveno varstvo delavca. Tako omenja, da si bo delovna organizacija prizadevala, da na gradbiščih, kjer je zaposlenih več kot 200 delavcev, organizira najmanj trikrat tedensko obisk zdravnika. Tam, kjer ima delovna organizacija več kot 500 delavcev, si bo prizadevala, da organizira stalnega lastnega zdravnika in zobozdravstveno zaščito. Pri poglavju o socialnem varstvu dogovor govori o tem, da si bo delovna organizacija prizadevala, da bo bolnim, starim in onemoglim delavcem, kot tudi delovnim invalidom, katerim je zmanjšana delovna sposobnost, delavcem v času prekvalifikacije ali tistim, ki zaradi manjše zaposlenosti ne ustvarjajo normalne delovne učinkovitosti, nadoknadila razliko med ustvarjenim osebnim dohodkom in onim, ki bi ga ustvaril delavec, če bi delal z normalnim delovnim učinkom.

V posebnem poglavju govori dogovor tudi o izobraževanju, kulturi in telesni vzgoji. Tako si bo delovna organizacija, podpisnica tega dogovora, prizadevala, da na vseh gradbiščih, posebno pa še na tistih oddaljenejših, opremlja knjižnico, v kateri bo poljudna marksistična in strokovna literatura. Na vsakega delavca naj pride vsaj ena knjiga.

V dogovoru je tudi poseben člen, ki govori o prevozu delavcev v kraj svojega stalnega bivališča — torej o obiskih družin. Število takih prevozov je odvisno od gospodarskega stanja delovne organizacije.

Seveda je v sporazumu in dogovoru še veliko drugih zadev, ki jih njeni členi točno opredeljujejo. Prav bi bilo, da bi v vsaki osnovni organizaciji sindikata dobro pregledali osnutke le-teh, saj bo končno sindikat kasneje odgovoren, če se določila ne bodo izpolnjevala.

Komisija za informiranje
pri republiškem odboru
sindikata
gradbenih delavcev SRS

PRIMER — »SIA« — SOLKANSKA INDUSTRIJA APNA

Po 14. aprilu 1978 in objavi članka v »DELU« — Zakaj bo premalo apna — je afera Solkanske industrije apna dobila tudi uradno svoj pomen. Zaradi skrajno enostranske in tendenciozno sestavljene članka ter nezainteresiranosti avtorja za

ugotovitev dejanskega stanja, menim, da sem dolžan opozoriti na namenoma izpuščena dejstva, s katerimi je hotel močno škodovati in rušiti ugled IMP ter hkrati prikriti lastni delež krivde. Težave so se začele že pri prvem sklepanju pogodbe sredi

leta 1977, toda dokončna tretja in zadnja veljavna pogodba je bila sklenjena šele 5. decembra 1977, po kateri je IMP TOZD Projekt — montaža Koper sprejel vsa dela, elektroinstalacije pa naj bi delal TOZD Elektromontaža iz Ljubljane.

V pogodbi je bil določen rok pričetka del 25. 12. 1977, investitor pa je moral uvozno opremo dobaviti najkasneje do 25. 12. 1977 in rok zaključka del 25. 2. 1978. Uvoženo opremo je investitor dobavil konec februarja, že pred tem pa je bila skupina naših monterjev na objektu, vendar ni imela pravega dela, ker se pri tako specifičnih delih ne da opravičiti dosti del brez ustrezne opreme.

Resnici na ljubo pa moramo

priznati, da so bile težave pri dobavi ventilatorjev po naši krivdi. Ventilatorjev, ki so bili po projektu predvideni, ni bilo mogoče nabaviti na domačem trgu, toda kljub temu končati dela v roku brez ustrezne uvozne opreme ni bilo mogoče, saj bi nam ostalo le nekaj dni. Seveda pa je bilo nekaj opreme dobavljene še po pogodbenem roku zaključka del.

Toda pogledimo vsej stvari nekoliko globlje. Po tistem 14. aprilu smo skušali vsi najti krivca, nismo pa si hoteli priznati, da je poleg krivde posameznikov (o čemer že razpravlja delavska kontrola) in investitorja le kriv IMP, oziroma sestavni del IMP. Pogosto smo prisiljeni sprejemati dela tudi pod slabimi pogoji ravno zaradi neurejenega nasto-

panja na trgu. Zato se torej vprašajmo, čemu združitev v višje organizacijske sheme, če ne izvajamo dosledno tistega, česar smo v samoupravnem sporazumu zapisali, če si ne pomagamo pri medsebojni dobavi montažnih elementov, če ne nastopamo enotno, skupno in celovito na domačem in tujem trgu (glej SS o združitvi v SOZD).

Upam, da je gornje pisanje osamljen primer, vendar pa ugotavljam, da ne najboljše izvajamo, kar smo v samoupravne sporazume zapisali in kar nam zakon o združenem delu narekuje ter dopušča, seveda pa si vsi želimo, da bi z bodočo poslovno politiko to popravili.

Direktor TOZD:
CERKVENIK A.Z., str. ing.

● TOZD SKIP

POLOŽILI TEMELJNI KAMEN ZA NOVE PROIZVODNE PROSTORE

V ponedeljek, 24. aprila, je namestnik predsednika delavskega sveta TOZD SKIP ing. Jože Pinterič, položil temeljni kamen obrata za predelavo poliestrskih smol, ki ga bo ta temeljna organizacija gradila v Kamniku pod Krimom. Priložnostne slovesnosti so se poleg predstavnikov IMP udeležili predstavniki občin Vič-Rudnik in Šiške, predstavniki družbenopolitičnih organizacij obeh občin in predstavniki krajevne skupnosti Podpeč—Preserje.

Prva faza gradnje, ki se je začela s precejšnjo zamudo, zaradi dolgotrajnega postopka pri pridobivanju ustrezne dokumentacije, predvideva 600 kv. m proizvodnih površin. To je mišljeno za preselitev že obstoječih kapacitet s sedanjim programom. V drugi fazi predvidevajo še 600 kv. m proizvodnih površin, tako da bi za proizvodnjo pridobili skupaj približno 1000 kv. m površin. Investicija bo zajela tudi nakup novih strojev in osvojitve novih programov.

»Prav vlaganja v razvojne programe in pravilne odločitve in usmeritve kolektiva v tiste razvojne programe, ki so hkrati tudi najbolj akumulativni, so baza vseh investicij in tako tudi te, kateri danes polagamo temeljni kamen. Skoraj že drzno načrtovanje povečanja kapacitet, združevanja dela in sredstev in velika vlaganja, ki so še pred nami, res ne bi smela biti kakorkoli ovira, saj ima samo naša

Ob položitvi temeljnega kamna je navzočim spregovoril Pavle Avžlahar, direktor TOZD SKIP

Foto: LOJZE ČUK

TOZD nekaj programov, ki so pomembni v okviru federacije. Osvojitve tehnologije izdelkov iz aluminijevih nerjavskih jekel in armiranega poliestra ter prav tako osvojitve proizvodnje kmetijske opreme in še posebej gradbenih strojev predvsem za zemeljska dela, terjajo glede na potrebe tržišča in dosedanj uvoz, še velika vlaganja v razvoj in izgradnje kapacitet. Do sedaj smo vlagali vse iz lastnih sredstev, odslej računamo tudi na kredite. Računamo, da bo za uresničitev teh načrtov potrebna širša družbena podpora.

Kolektiv je s svojim dosedanjim delom in velikimi naporji, ki jih je vložil za uresničitev postavljenih ciljev, že dokazal, da je vreden vsega zaupanja, širše podpore in priznanja.

Današnja otvoritev gradnje je v zamudi in to ne

zaradi naše nedelavnosti. Naši ljudje so storili vse, kar je bilo v njihovi moči. Vendar moram reči, da je postopek za pridobitev vseh potrebnih soglasij, dovoljenj, itd. ter kreditov vse preveč dolgotrajen in zapleten. Priznati si moramo, tu mislim na širšo družbenopolitično skupnost, ki lahko in mora na to vplivati, da je to resna ovira gospodarstvu, ki tako zaradi zamud izgublja učinkovite programe. Če hočemo, da bodo naložbe učinkovite, morajo biti hitre, tako bo tudi veliko manj podvajanja kapacitet. Prav tako je nujno, da se hitro in učinkovito dogovorimo glede uvoza tehnološke opreme in vendar že enkrat ločimo uvoz finalnih izdelkov od uvoza tehnološke opreme. Naš delovni človek in tehnična inteligenca sta že neštetokrat dokazala, da sta kos sodobni tehnologiji. Le lastne proizvodne kapacitete pa pomenijo zmanjšanje uvoza.

Rok za dokončanje gradnje in otvoritev smo si kljub zamudi postavili za letošnji 29. november. Takrat na otvoritvi obrata pa si bomo podali končni obračun, da bomo lahko ocenili, kako smo uspeli uresničiti zastavljene naloge, je med drugim dejal tov. Pavle Avžlahar, direktor TOZD SKIP, ko je spregovoril zbranim pred položitvijo temeljnega kamna.

PODPISANA POGODBA ZA RAZŠIRITEV LJUBLJANSKE TOPLARNE

V letošnjem letu je predvidena razširitev ljubljanske toplotarne v Mostah. Pogodbo v vrednosti 10,3 milijona din smo že podpisali, izvajalec del pa bo delovna organizacija PMI iz Maribora.

Pogodba zajema naslednja dela na toplotni v Mostah: celoten projekt (tehnologija, elektrifikacija, gradbeni del) celotno izvedbo nizkotlačne kotlarne, ki zajemajo povezavo sedanje toplotarne z novim delom, kjer bomo montirali vročevodni kotel 50 G cal in dva steamblock kotla zmogljivosti 20 ton pare na uro.

Dela na ljubljanski toplotni smo pridobili v konkurenci Minela iz Beograda in več tujih

ponudnikov. Ponudbo je pripravila delovna organizacija PMI Maribor skupaj s TOZD Inženiring iz Ljubljane. Kot zanimivost lahko navedemo, da je bila ponudba narejena izven koncepta splošnega razpisa kot alternativa in je bila kot takšna tudi sprejeta.

Roki za izvedbo so zelo kratki. Dela morajo biti opravljena letos, že januarja prihodnjega leta je predvideno poskusno obratovanje. Rok za montažo velikega kotla je konec prihodnjega leta.

Lahko rečemo, da je za izvajalca ta objekt lepa in zahtevna naloga. Podobne kotlarne so monterji PMI že gradili v Vzhodni Nemčiji in tako tudi po tej strani verjetno ne bo težav.

O BJAVA

Delovna skupnost DO IZIP objavlja prosta dela in naloge referenta v knjigovodstvu in samostojnega referenta v saldakontih kupcev.

Zahteve:

- pod 1) srednja šola ekonomske smeri ali gimnazija (lahko začetnik)
 - pod 2) srednja šola ekonomske smeri ali gimnazija in eno leto delovnih izkušenj
- Prijave sprejema kadrovsko-splošno organizacijska služba delovne organizacije IZIP Ljubljana, Titova 37.

PRVA SEJA POSLOVNEGA ODBORA INTERNE BANKE

Preden bi spregovorili o problemih, ki se jih je lotil poslovni odbor interne banke, kot izvršilni organ na svoji 1. seji, naj navedem, kakšne so njegove najpomembnejše naloge, zapisane v statutu interne banke:

— odloča o sklicanju seje zbora in drugih organov interne banke

— pripravlja predloge, o katerih odloča zbor banke

— odloča o poslih interne banke med dvema sejama zbora v mejah pooblastil, ki so določene s samoupravnimi splošnimi akti in posebnimi sklepi njenega zbora

— skrbi za ukrepe, ukrepa in izvaja ukrepe za ohranitev likvidnosti interne banke in njenih članic

— sprejema sklepe o dajanju kratkoročnih kreditov, za katere je pooblaščen s samoupravnimi splošnimi akti interne banke

— daje pobudo in obravnava predloge za finansiranje razvojnih planov in programov tekoče aktivnosti članic interne banke, na podlagi katerih

se sprejemamo samoupravni sklepi o združevanju dela in sredstev na osnovi skupnega pridobivanja dohodka, medsebojnega kreditiranja ali finansiranja brez obveznega vračila

— daje pobudo in obravnava predloge za združevanje dela in sredstev na osnovah skupnega pridobivanja dohodka, kreditiranja ali finansiranja brez obveznega vračila z drugimi organizacijami združenega dela, s samoupravnimi interesnimi skupnostmi in z drugimi družbeno pravnimi osebami, ki niso članice te interne banke

— daje pobudo in obravnava predloge za najemanje kreditov v Jugoslaviji in tujini.

Kakor je že v naslovu povedano se je sestal poslovni odbor interne banke na svoji prvi seji 17. maja 1978.

Dnevni red je bil naslednji:

1. Pregled finančne situacije
2. Ukrepi za sanacijo finančnega stanja TOZD, ki izkazujejo trajni primanjkljaj obratnih sredstev
3. Problematika internega kreditiranja
4. Pregled črpanja kreditov za prodajo serijske opreme v letu 1978
5. Imenovanje komisije za spremljanje in izvajanje samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med interno banko in njeno delovno skupnostjo

6. Razno

Iz dnevnega reda je razvidno, da je bilo v glavnem govora o likvidnostni situaciji.

Trenutno slabo likvidnost izkazujejo naslednje TOZD: PM Koper, Klima proizvodnja, oziroma montaža (imata zaenkrat še skupni žiro račun) SKIP Ljubljana in Dvigalo Ljubljana.

TOZD, ki izkazujejo trajni primanjkljaj obratnih sredstev pa sta: TEN Ljubljana in TRAA Ljubljana.

Da bi se ta situacija prebrodila, je potrebno v prvi fazi vršiti interni eskont (odkup) menic, vzpostaviti začasne kreditne odnose med TOZD v okviru delovnih organizacij (IKO — TRAA in EMOND — TEN). Vsako novo investicijo (rekonstrukcijo) je potrebno obnavljati tudi glede na njen vpliv na likvidnost te TOZD oziroma delovne organizacije. Intenzivno je potrebno pristopiti h koriščenju cenjenih kreditov, to je kreditov za pripravo izvoza in kreditov za prodajo serijske opreme. Poleg vseh teh ukrepov pa je potrebno težiti, da se nadplanska vezava obratnih sredstev spravi v planske okvire, kajti le na ta način bo mogoče rešiti to likvidnostno situacijo za daljše obdobje.

VILI SEMOLIČ, dipl. oec.

SPREJETI SAMOUPRAVNI AKTI INTERNE BANKE

Delegati zbora interne banke so se zbrali na drugi seji 22. 4. 1978. Na dnevnem redu je bila poleg sprejetja statuta interne banke in samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med interno banko in delovno skupnostjo interne banke, še izvolitev predsednika in namestnika predsednika zbora interne banke, izvolitev članov poslovnega odbora interne banke, poročilo o finančnem stanju in podaljšanje začasnega sklepa o zbiranju viškov sredstev TOZD.

Na predlog statuta interne banke, ki je bil v javni obravnavi, komisija za vsklajevanje samoupravnih aktov interne banke ni prejela nobenih pripomb, razen tistih, ki so zabeležene v zapisniku ustanovnega zbora. Enako je bilo tudi s samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih, zato so delegati oba akta tudi sprejeli.

Za predsednika zbora interne banke so delegati soglasno izvolili tov. Boh Vlastimira, za njegovega namestnika pa tov. Marušič Olivo. Delegati so potrdili tudi poslovni odbor interne banke v naslednji sestavi:

Člani:	Namestniki:
Stojan Filipič (Promot)	Ivan Omerza
Oliva Marušič (Emond)	Leopold Fakin
Vlastimir Boh (IKOS)	Vera Močnik
Zoro Volk (IKO),	
predsednik	Pavla Verbič
Iztok Munih (Livar)	Stane Kovačič
Jože Podrgajs (IZIP)	Bojan Šijanec
Franc Lešnik (PMI),	
namestnik predsednika	Jože Prša

O finančnem položaju je poročal tov. Viljem Semolič. V tej številki objavljamo finančno poročilo, ki je bilo posredovano na seji skupščine SOZD in je novejšo. Delegati so podaljšali sklep o zbiranju viškov denarnih sredstev TOZD, ki za TOZD s sedežem v Ljubljani presegajo 2-dnevne, za TOZD s sedežem izven Ljubljane pa 3-dnevne poprečne obveznosti. Ta sredstva se združujejo na posebnem žiro računu in so namenjena pokrivanju negativnega salda tistih TOZD, ki imajo trenutno dovolj sredstev za pokrivanje obveznosti. TOZD, ki ta sredstva uporabljajo, plačujejo zanje 8 % letne obresti.

POJASNILO

V zvezi z dopisom, ki ga je dne 10.4.1978 poslalo podjetje Staninvest Postojna, želimo monterji TOZD Elektromontaža dati naslednje pojasnilo:

Pri rekonstrukciji starega črpališča Malni je imel investitor velike težave pri poglabljanju črpališča. Tako so vnaprej dogovorjeni dan demontaže črpalke vedno predstavljali za nekaj dni. Ker je bil dne 6.4., ko naj bi demontirali črpalke, kompresor še vedno pokvarjen, nas je nadzorni organ vprašal, če bi lahko delali tudi v soboto, kar smo potrdili. Nato smo se dogovorili, da nas bo v petek, dne 7.4. obvestil, če bo v soboto demontaža. V petek nadzornega organa sploh ni bilo na spregled, niti nas ni obvestil, da bo demontaža v soboto. Zaradi tega sem se ob 14. uri sam odpeljal na črpališče Malni, kjer mi je dežurni strojnik dejal, da je kompresor še vedno pokvarjen in da demontaže ne bo.

Tako sem v soboto zjutraj sam poslal monterja z zbornega mesta v Ljubljani nazaj domov.

JOŽE MIKLAVČIČ

PREJELI SMO

Sindikalni organizaciji in celotnemu kolektivu IMP, še posebno TOZD Ogrevanje — vodovod

Zelo vesel sem, obenem pa mi je kar malo nerodno ob tej priliki, ko se celotnemu kolektivu, še posebej pa sindikalni organizaciji TOZD, zahva-

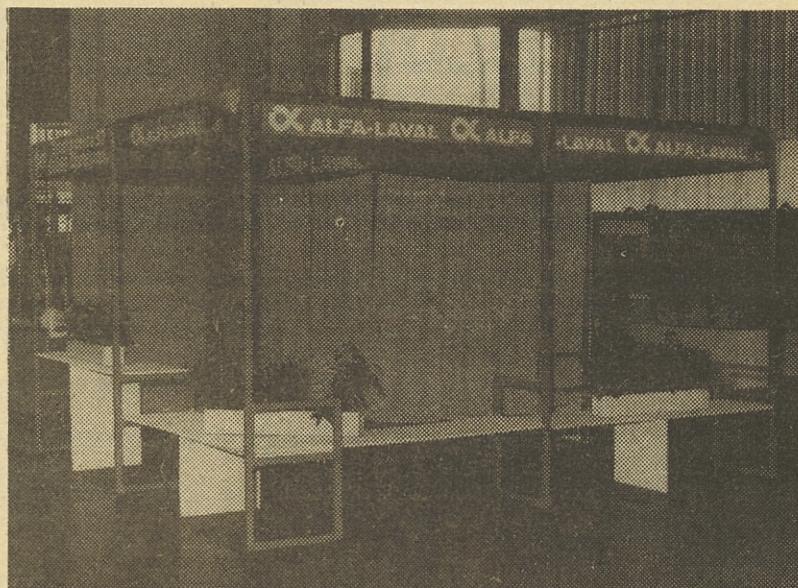
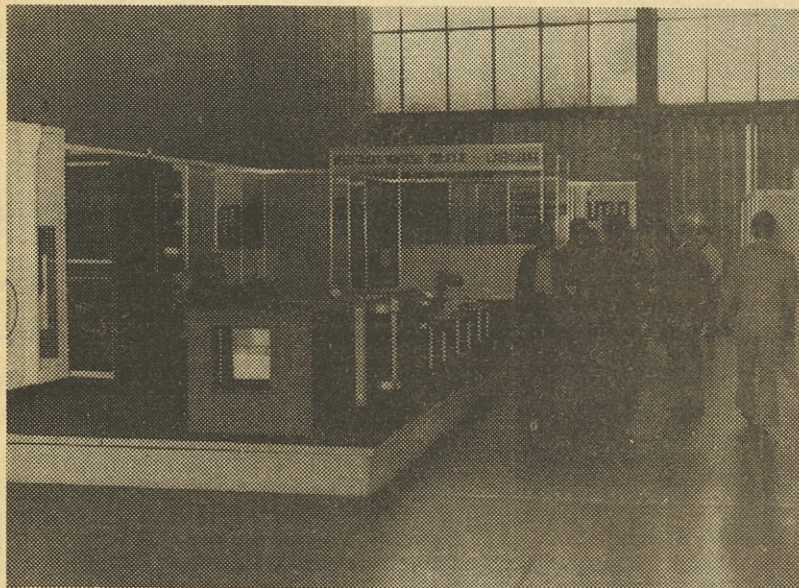
ljujem za humano gesto, za pozornost. Moj nekdanji kolektiv me ni pozabil tudi v trenutku, ko mu takorekoč nisem več pomemben in potreben. Vesel sem in menim, da bi bil vsakdo presrečen na mojem mestu, na mestu invalida na vozičku, ki ga organizacija združenega dela, v kateri sem začel graditi življenjske cilje in ki so se tako hitro spremenili in obrnili v tisto stran, ki je nisem nikoli pričakoval, ni pozabila niti tedaj, ko takorekoč nisem nikomur potreben. Žal je vse premalo takih organizacij kot je IMP.

Več kot denar mi pomenita vaša pozornost, vaše

zanikanje za človeka, ki ga je prizadela kruta usoda. Nisem bil kakšen jubilar, nisem bil dolgo pri podjetju, toda vaša organizacija me vseeno ni pozabila in ravno zato sem še toliko bolj ganjen.

Ne vem, na kakšen način naj izrazim zahvalo za vso pozornost, ki ste mi jo naklonili in za denar, ki mi je zelo veliko pomagal. Zdi se mi, da je beseda »hvala« mnogo premalo, prepričan sem, da se za to ne da zahvaliti. Upam pa, da si sami mislite, kako zelo hvaležen sem vam.

Na koncu pa še vse prav lepo pozdravljam!
ANTON KOŠČAK

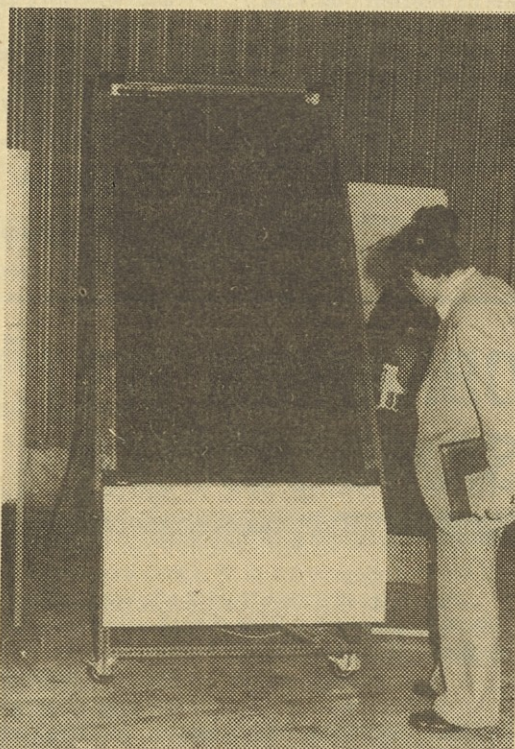

IMP na sejmu Tehnika za okolje

Naše stalno mesto na sejmu Tehnika za okolje (zgoraj)

Za zaveso je na majhnem lističu pisalo, da je generalni zastopnik za Jugoslavijo IMP Ljubljana (zgoraj desno)

Nizkotemperaturni sprejemnik sončne energije, ki ga je razvila ljubljanska strojna fakulteta, pri njegovi izdelavi pa je sodelovala naša TOZD Klima (desno)

OBJAVA

Komisija za delovna razmerja v TOZD Inženiring uvoz — izvoz objavlja prosta dela in naloge tajnice I.

Zahteva se:

- srednja šola (gimnazija, administrativna)
- pasivno znanje nemškega ali angleškega jezika
- 3 leta delovnih izkušenj

Komisija tudi vabi k sodelovanju več diplomiranih strojnih inženirjev energetske smeri in več diplomiranih inženirjev — elektro smeri (šibki ali jaki tok) za dela in naloge na področju projektiranja in inženiringa.

Prijave sprejema kadrovsko-splošna organizacijska služba delovne organizacije IZIP, Ljubljana, Titova 37.

IMENOVANA KOMISIJA ZA INFORMIRANJE IN UREDNIŠKI ODBOR GLASNIKA IMP

Na zadnji seji skupščine SOZD so delegati na predlog temeljnih organizacij imenovali komisijo za informiranje v naslednjem sestavu:

TOZD Elektromontaža
TOZD ISO
TOZD DVIGALO
TOZD TEN
TOZD OV
TOZD Montaža Koper
TOZD Klima Proizvodnja
TOZD Klima montaža
TOZD TIO

Inž. Franc Križaj
Janez Višnar
Iztok Šubic
Tomaž Štrakl
Marija Pečar
Peter Žigante
Juri Kamenar
Boris Pipan
Ciril Hladnik

TOZD Panonija
TOZD TRAA
TOZD SKIP
TOZD LBK
TOZD HVA
TOZD LSNL
TOZD Montaža Maribor
TOZD IB
TOZD Elektrokovinar
TOZD Blisk
TOZD Inženiring
TOZD Zastopstva
TOZD IC

Jože Kouter
Milenko Dženič
Ciril Bremec
Darko Klemenčič
Anton Zajc
Jože Mravlja
Milan Kerkez
Borut Kanič
Jože Zupanič
Milenko Roš
Simona Smith
Jana Wenzel
Jelka Kovač

TOZD Projektivni biro

Peter Gspan

Družbenopolitične organizacije in uredniški odbor bodo delegate imenovali naknadno.

Delegati skupščine SOZD so imenovali tudi nov uredniški odbor našega časopisa, ki ga sestavljajo: Karl Capuder, Borut Gržinič, Ivan Herga, Alojz Kamin, inž. Vinko Kuder, Meta Breskvar, Tone Štrus, Borut Wildmann in delegat sindikata, ki bo imenovan naknadno.

Na isti seji skupščine je bil za odgovornega urednika imenovan Tone Štrus, ki je to delo opravljal tudi doslej.

PREDLOG SPREMEMB IN DOPOLNITEV STATUTA SOZD IMP

Delegati skupščine SOZD so na seji 12. maja sprejeli predlog sprememb Statuta SOZD in samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD IMP. Oba predloga objavljamo v celoti. Spremembe naj bi bile sprejete na referendumih do 15. 6. v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

1. V čl. 2 se med predzadnjo in zadnjo alineo vrine nova alineja: »— ljudska obramba in družbena samozaščita«

2. V čl. 28 se besedilo pod a) spremeni in glasi: »višja ali srednješolska izobrazba«

3. V 2. odst. 45. čl. se na koncu za besedilom: »...delovnih organizacij, delovne skupnosti SOZD«, doda: »in sindikata«

4. Za čl. 45 se dodata dva nova člena v besedilu:

člen 45a

Za celoten sistem obveščanja v SOZD skrbi komisija za informiranje, ki jo na predlog delavskih svetov temeljnih organizacij imenuje skupščina SOZD.

Komisija za informiranje sestavljajo: delegati temeljnih organizacij (vsaka TO enega delegata), predstavnik uredniškega odbora Glasnika, delegati družbenopolitičnih organizacij IMP (vsaka DPO delegira enega delegata) in delegat organa upravljanja SOZD.

Komisijo za informiranje vodi predsednik, ki ga delegati izvolijo na 1. seji. Mandat delegatov komisije traja dve leti.

Člen 45b

Glavne naloge komisije za informiranje so:

— načrtuje celoten sistem informiranja v SOZD in nadzira njegovo izvajanje

— sklepa o temeljnih vprašanih izvajanja vsebinske zasnove IMP Glasnika in njegovih prilog

— obravnava druga vprašanja, ki so temeljnega pomena za izhajanje IMP Glasnika in njegovih prilog in daje o teh vprašanih menja in predloge izdajatelju časopisa

— daje soglasje k splošnemu aktu, s katerim se določajo pogoji, pod katerimi se objavi javni odgovor, oziroma sporočilo ter k tistim določbam splošnega akta izdajatelja, ki se nanašajo na izdajanje in urejanje IMP Glasnika in njegovih prilog

— skrbi za neposredno povezovanje časopisa z delavci, da se zagotovi njihov vpliv na delo in razvoj časopisa

— daje smernice za delo uredniškemu odboru časopisa

— najmanj enkrat letno obravnava finančno poslovanje časopisa in podatke v zvezi z izhajanjem časopisa, ki so pomembni za javnost in jih je izdajatelj dolžan objaviti.

5. Za čl. 50 se doda poglavje

»VIII. LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA«

z naslednjimi členi

6. Namesto sedanjega »VIII« se pred »Prehodne in dokončne določbe« vstavi »IX«.

...člen

Za izvajanje nalog s področja civilne zaščite oblikujejo temeljne organizacije oz. delovne organizacije, združene v SOZD in delovne skupnosti, skladno s predpisi družbenopolitičnih skupnosti, ustrezne organe in enote civilne zaščite.

Podrobnejšo organizacijo in naloge civilne zaščite v temeljnih oz. delovnih organizacijah in delovnih skupnostih SOZD določajo statuti, pravilniki o družbeni samozaščiti ali drugi samoupravni splošni akti.

2. Družbena samozaščita

...člen

Družbena samozaščita je najširši obrambni in varnostni sistem samoupravne funkcije, ki jo uresničujejo delavci v združenem delu ter pomeni varovanje in zaščito ustavnega sistema, družbenega in osebnega premoženja, samoupravnih pravic delavcev, pravic in svoboščin kakor tudi drugih splošno priznanih vrednot.

...člen

Delavci uresničujejo pravice in dolžnosti s področja družbene samozaščite predvsem:

— z razvijanjem in oblikovanjem zavesti o varovanju temeljnih vrednot socialističnega družbenega sistema,

— s svojo neposredno in stalno dejavnostjo za razvijanje in varovanje socialistične samoupravne ureditve,

— z odkrivanjem in preprečevanjem dejanj usmerjenih na rušenje in izpodkopavanje ustave ureditve ter dejanj, ki škodujejo ugledu temeljne in delovne organizacije oz. SOZD,

— z zavarovanjem družbenega in osebnega premoženja ter z borbo proti gospodarskemu kriminalu in nevestnemu gospodarskemu poslovanju,

— z ukrepi za preprečevanje požarov in delovnih nezgod ter skrbjo za preventivne ukrepe in borbo proti elementarnim nesrečam,

LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

1. Ljudska obramba

...člen

Delavci v temeljnih oz. v delovnih organizacijah v okviru SOZD neposredno uresničujejo pravice in dolžnosti, ki jih imajo na področju ljudske obrambe.

Odločanje in izvajanje priprav za ljudsko obrambo je temeljna pravica in najvišja dolžnost vsakega delavca.

...člen

Skladno z zakonom in s tem sporazumom, statutom, obrambnimi načrti občin oz. mesta in širših družbenopolitičnih skupnosti, sprejemajo temeljne in delovne organizacije obrambne načrte in izvajajo druge priprave za delo v vojnih razmerah. V svojih statutih oz. drugih splošnih aktih morajo podrobneje in konkretnije določiti delokrog in odgovornost organov upravljanja ter posebne pravice, dolžnosti in odgovornosti delavcev v pripravah za ljudsko obrambo. Priprave morajo biti vsklajene z načrti občine, širših družbenopolitičnih skupnosti, kar je odvisno od tega, kdo postavlja naloge glede proizvodnje, storitev in drugih dejavnosti v vojni.

...člen

TOZD sprejemajo obveznost, da zaradi uspešnega izvrševanja svojih in skupnih nalog s področja ljudske obrambe zagotavljajo potrebna finančna in materialna sredstva za izvajanje teh nalog.

Skupne naloge TOZD na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite so zlasti:

— usklajevanje načrtov ljudske obrambe,

— obvezne priprave za obrambo in za delo v vojnih razmerah,

— organiziranje civilne zaščite,

— sodelovanje z organi in organizacijami družbenopolitičnih skupnosti za uresničevanje skupnih nalog v zvezi z ljudsko obrambo in

— medsebojno koordiniranje in usklajevanje del, spremljanje in izvajanje ukrepov za uresničevanje skupnih nalog s področja ljudske obrambe.

...člen

Za izvajanje obrambnih priprav in nalog s področja ljudske obrambe v SOZD je odgovoren koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SOZD.

...člen

Generalni direktor SOZD je vodja obrambnih priprav SOZD in opravlja naslednje naloge:

— izvršuje sklepe skupščine SOZD o pripravah za ljudsko obrambo in skrbi, da se te priprave izvajajo v skladu z zakonom in predpisi ter načrti družbenopolitičnih skupnosti,

— izdaja sklepe in navodila strokovnim službam za opravljanje zadev s področja priprav za ljudsko obrambo in nadzoruje njihovo delo,

— skrbi za pripravo načrtov vojne proizvodnje in storitev v skladu z obrambnim načrtom ter tehnične in druge dokumentacije,

— organizira in skrbi za izvajanje ukrepov za zavarovanje tajnih podatkov,

— opravlja druge naloge s področja ljudske obrambe, ki jih določi skupščina SOZD ali družbenopolitična skupnost.

— s sodelovanjem z organi pristojnimi za odkrivanje kaznivih in drugih družbeno škodljivih dejanj ter z družbeno političnimi organizacijami in organi družbenopolitičnih skupnosti.

...člen

Za izvajanje nalog s področja narodne zaščite oblikujejo temeljne oz. delovne organizacije združene v SOZD in delovne skupnosti, skladno s predpisi družbenopolitičnih skupnosti, ustrezne organe in enote narodne zaščite.

3. Koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SOZD

...člen

Koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SOZD imenuje skupščina SOZD in je sestavljen po delegatskem načelu. V tem odboru ima vsaka delovna organizacija enega delegata, ki ga izvoli delavski svet delovne organizacije na predlog družbenopolitičnih organizacij.

V odbor iz prejšnjega odstavka delegirajo svojega predstavnika osnovne organizacije ZK, sindikata in ZSM SOZD.

Mandat traja 4 leta. Nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma imenovan za člana koordinacijskega odbora.

Po svojem položaju so člani tega odbora predsednik skupščine SOZD, generalni direktor SOZD in upravitelj obrambnega načrta SOZD.

...člen

Koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SOZD opravlja naslednje naloge:

a) na področju ljudske obrambe:

1. sprejema in dopolnjuje obrambni načrt SOZD

2. skrbi za organiziranje in usposabljanje enot teritorialne obrambe, če ima organizacija takšno enoto

3. skrbi za organizacijo in usposabljanje štaba in enot civilne zaščite

4. vsklajuje obrambne priprave in ugotavlja na podlagi obrambnih načrtov temeljnih oz. delovnih organizacij naloge SOZD na področju ljudske obrambe ter skrbi za učinkovito izvajanje, predlaga pa tudi ukrepe za razvoj in izpopolnjevanje teh nalog

5. predlaga obrambne elemente razvojnega načrta in drugih splošnih aktov in ukrepov s področja ljudske obrambe SOZD

6. organizira in pripravlja vse možne oblike in načine izvajanja nalog in ukrepov ljudske obrambe glede na predvidene vojne razmere

7. predlaga pristojnim organom za ljudsko obrambo razpored svojih delavcev, ki so še vojni obvezniki za razporeditev na delovno obveznost v enote teritorialne obrambe in v enote civilne zaščite

8. organizira obrambno vzgojo delavcev in jih seznaja z njihovimi dolžnostmi v vojni

9. skrbi za izvajanje varnostnih in zaščitnih ukrepov pri pripravi ljudske obrambe po načelu družbene samozaščite

10. v soglasju s pristojnimi občinskimi in mestnimi organi določa delavce, ki opravljajo posebno zaupana dela pri pripravi za ljudsko obrambo

11. skrbi za vsklajevanje splošnih aktov s področja ljudske obrambe

12. predlaga samoupravnim organom temeljnih oz. delovnih organizacij združevanja obrambnih priprav, zagotavljanju nujnih sredstev kolektivne zaščite delavcev, civilne in narodne zaščite, graditev zaklonišč ter prilagoditev prostorov v zakloniščih za delavce in premoženje

13. opravljanje drugih nalog s področja pravic za ljudsko obrambo, ki jih določi skupščina SOZD v skladu z zakoni in obrambnimi načrti družbeno političnih skupnosti.

b) na področju družbene samozaščite:

1. skrbi za razvijanje varstvene kulture in zavesti vseh zaposlenih delavcev, zato sodeluje z družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi delovnih organizacij oz. SOZD

2. pripravlja okvirne programe za predmet družbene samozaščite za vse vrste izobraževanja delavcev

3. ugotavlja slabosti in pomanjkljivosti notranjega samozaščitnega sistema ter predlaga predloge za njihovo odpravo

4. spremlja varnostni položaj v SOZD in pripravlja predloge ter ukrepe

5. koordinira delo organov za družbeno samozaščito v delovnih organizacijah

6. sodeluje z nosilci družbene samozaščite v družbenopolitičnih skupnostih.

...člen

Posamezna področja, na katerih delavci neposredno uresničujejo družbeno samozaščito (izvajanje kadrovske politike, izobraževanje, informiranje, požarna varnost in varstvo pri delu, prometna varnost in varnost okolja, varovanje objektov in naprav, varovanje skupnih listin in podatkov zaupne narave, gotovine in vrednostnih papirjev, stiki s tujci, opravljanje določenih dolžnosti v tujini) glede na svoje pogoje in potrebe, temeljne in delovne organizacije ter delovne skupnosti podrobneje opredelijo v svojih statutih in pravilnikih o družbeni samozaščiti.

ČLEN 61 samoupravnega sporazuma

Člen 61 se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»V SOZD IMP se lahko združijo tudi druge delovne organizacije, če so izpolnjeni pogoji iz 382. člena Zakona o združenem delu. O združitvi v SOZD odločajo z referendumom delavci TOZD delovne organizacije, ki se združujejo v SOZD s tem, da sprejmejo ta Samoupravni sporazum.

O združitvi v SOZD IMP v primerih iz prejšnjega odstavka odloča skupščina SOZD s soglasjem vseh delegacij.

SOLIDARNOSTNA AKCIJA

V soboto, 7. 5. 1978, je bila v Volarjih slovesna otvoritev skupnega vaškega hleva za 80 krav. Slovesnost je otvoril predsednik Sob Tolmin, tov. Kovačič. Slovesnosti sta se poleg številnih kmetovalcev, živinorejcev in družbenopolitičnih delavcev iz celotne Tolminske udeležila tudi sekretar republiškega sekretariata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Milovan Zidar in njegov namestnik Ivo Marenk. S to slovesnostjo je bilo končano obdobje izgradnje skupnih hlevov na Tolminskem, to je na področju, ki ga je močno prizadel potres maja 1976. Na Tolminskem je bilo s solidarnostno pomočjo zgrajenih 6 hlevov, od katerih je največji in najsodobnejši v Volarjih.

Pomembnost akcije izgradnje pa ni samo v tem, da smo ponovno dokazali solidarnost do solčloveka, ki ga je prizadela na-

ravna katastrofa, ampak tudi v tem, da je to prvi primer vlaganja sredstev in dela zasebnega in družbenega sektorja. Skupni hlevi pomenijo novo sodobno obliko skupnega sodelovanja, ki je osnovano na dolgoročni proizvodnji in dohodkovni osnovi ob zagotovljeni osnovi ob zagotavljenih sodobnih tehnoloških rešitvah.

Pri projektiranju so sodelovali naši znanstveni inštituti, pri financiranju pa banke, poleg deleža kmetov, pa tudi solidarnostni sklad.

Na slovesnost je bila vabljen tudi naša TOZD Zastopstva, ki je v solidarnostni akciji neposredno sodelovala. V vseh hlevih je oprema Alfa Laval, proizvajalca te opreme pa zastopa naša TOZD. Kot smo že poročali, je po dogovoru s firmo Alfa Laval in TOZD Zastopstva, Alfa Laval podarila za 560.000 din opreme.

Občinska skupščina Tolmin je na tej slovesnosti raznim delovnim organizacijam in posameznikom podelila priznanja, ker so se, še posebej izkazali pri organiziranju solidarnostne pomoči potresnemu področju. Tako je bilo TOZD Zastopstvu podeljeno priznanje s plaketo, prav tako firmi Alfa Laval z Dunaja, tov. Varl Peter pa je prejel priznanje in zlato značko Posočja.

Izgrajeni objekti obsegajo tehnološko zaokrožen proces od proizvodnje krme do proizvodnje mleka. V skupnih objektih bo možno delo poenostaviti, znižati proizvodne stroške in urediti dohodkovne odnose v skladu z vlaganji kooperantov.

Prepričani smo, da bodo izkušnje, ki jih bodo pridobile tako organizirane hlevske skupnosti na potresnem področju, uporabne tudi za ostala področja.

PRIPRAVE NA PIKNIK

Kot je že običaj, tudi letošnje leto organizira sindikalna organizacija v nekdanji TOZD PMI eno izmed oblik rekreacije za svoje delavce.

Ker je bilo veliko predlogov in različnih stališč, se je izvršni odbor sindikata odločil za anketo, na kateri je bilo možnih več variant, in sicer 2 izleta in piknik.

Anketa je bila izvedena enotno v obeh temeljnih organizacijah in delovni skupnosti v Mariboru.

Velika večina se je odločila za piknik, ki bi naj bil skupno z družinskimi člani na Pohorju pri planinski koči »Planika«.

Organizator pričakuje na pikniku, ki bo 10. junija (če ne bo slabega vremena) precejšnje število udeležencev, in sicer okrog 700.

Osnovni namen organiziranja piknika pa je, da bi velika večina naših delavcev, ki preživljajo svoje delovne dneve ločeno od družine in svojih bivališč pa tudi od sodelavcev, preživela skupno s sodelavci in družinami prijeten dan v naravi.

POSOJILA GRADITELJEM

TOZD Montaža Koper obvešča vse svoje delavce, da naj vložijo prošnje za posojila individualnim graditeljem. Prošnje pošljite kadrovskemu oddelku Montaža Koper najkasneje osem dni po objavi v Glasniku.

Interni razpis prostih učnih mest nima namena samo informirati člane kolektiva o tem, koliko učencev, katerih poklicev in v kateri TOZD bomo sprejeli. S tem razpisom želimo zainteresirati vse člane kolektiva, da po svojih močeh pri kadrovanju mladega kadra sodelujejo. Prihodnost tudi našega podjetja leži na mladih. Ne sme nam biti vseeno, kdo bodo ti mladi, ki bodo čez nekaj let stebri in kreatorji usode našega podjetja. Še posebej moramo temu vprašanju posvetiti toliko večjo skrb, ker gre za enkratno tako masoven sprejem. Apeliramo na vse, da v svojem domačem okolju pravilno tolmačijo možnost vključevanja v uk pri našem podjetju in s tem pridobijo dobre, pridne fante, ki bodo kos nalogam poklica, za katerega se odločijo.

Prosta učna mesta so v naslednjih TOZD:

TOZD »Ogrevanje-vodovod«, Ljubljana n. sol. o., Ljubljana, Titova 37:

- monter centralne kurjave 20 učnih mest
- monter vodovodnih naprav 6 učnih mest
- izolater 2 učni mesti
- prodajalec-trgovec tehnične stroke 2 učni mesti

TOZD »Klima-proizvodnja«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana Vojkova 58:

- ključavničar 10 učnih mest

TOZD »Klima-montaža«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Vojkova 58:

- monter klimatskih naprav 20 učnih mest

TOZD »Tovarna regulacijskih armatur in aparatov«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Ulica Jožeta Jame 12:

- kovinostrugar 8 učnih mest
- splošni ključavničar 6 učnih mest
- strojni ključavničar 1 učno mesto
- orodjar 1 učno mesto
- rezkalec 2 učni mesti
- kovinobrusilec 1 učno mesto

TOZD Strojno kovinska industrijska proizvodnja SKIP, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Celovška 479:

- splošni ključavničar 8 učnih mest
- strojni ključavničar 2 učni mesti

RAZPIS PROSTIH UČNIH DELOVNIH MEST

TOZD »Elektromontaža«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Titova 37:

- elektroinstalater 36 učnih mest
- TT mehanik 2 učni mesti
- ključavničar 2 učni mesti

TOZD »Tovarna elektronaprav«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Vojkova 58:

- ključavničar 8 učnih mest
- elektroinstalater 5 učnih mest
- radiomehaniki 3 učna mesta
- orodjar 1 učno mesto
- ličar 2 učni mesti
- galvanizer 2 učni mesti
- trgovec 2 učni mesti

TOZD »Dvigalo«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Smoletova 18:

- elektromehanik za poklic monter dvigal 10 učnih mest
- strojni ključavničar 3 učna mesta
- ključavničar 4 učna mesta
- rezkalec 1 učno mesto
- strugar 1 učno mesto
- trgovec tehničnih strok 1 učno mesto

Kandidati, ki želijo postati naši učenci, morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

1. da je končal 8 razredov osnovne šole
2. da je telesno in duševno zdrav in zmožen za poklic, za katerega se je odločil.

V času učne dobe prejema učenci nagrado, ki znaša za:

- I. letnik 911 din netto
- II. letnik 1.139 din netto
- III. letnik 1.367 din netto

Po preteku 6 mesecev učne dobe pripada učencem poleg redne nagrade še gibljiv del, če si ga zasluži:

- za dober uspeh v šoli in na delu 20 % od svoje nagrade
- za prav dober uspeh v šoli in na delu 30 % od svoje nagrade
- za odličen uspeh v šoli in na delu 40 % od svoje nagrade

Vsem učencem, ki ne morejo bivati doma, lahko zagotovimo oskrbo v našem dijaškem domu. Razliko med polno ceno vzdrževalnine v dijaškem domu in osnovno učenčev nagrado krije TOZD, kjer se bo učil.

Za sprejem v uk bodo morali kandidati predložiti:

- prošnjo za sprejem v uk
- rojstni list

Prosimo, da v prošnji navedete, s kakšnim uspehom ste zaključili 7. razred in predvidoma, s kakšnim uspehom boste zaključili osmega. Navedite tudi, katero šolo obiskujete in njen naslov. Prošnje sprejemajo splošni in kadrovske sektorji tozd.

RAZPIS KADROVSKIH ŠTIPENDIJ

Komisije za medsebojna delovna razmerja TOZD vabijo dijake in študente, da se prijavijo za naslednje kadrovske

štipendije

ki jih razpisujejo za šolsko leto 1979-79:

TOZD »Ogrevanje — vodovod«, Ljubljana n. sol. o., Ljubljana, Titova 37:

- 1 štipendijo na Višji šoli za socialne delavce
- 1 štipendijo na Pravni fakulteti (3. ali 4. letnik)
- 1 štipendijo na Ekonomski fakulteti (3. ali 4. letnik)
- 1 štipendijo na Fakulteti za strojništvo (3. ali 4. letnik)
- 1 štipendijo na Višji upravni šoli
- 1 štipendijo na Upravno administrativni šoli
- 3 štipendije na Tehniški srednji šoli (strojna)

TOZD »Klima — proizvodnja«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Vojkova 58:

- 1 štipendijo na Fakulteti za strojništvo (3. ali 4. letnik)
- 1 štipendijo na Fakulteti za strojništvo (1. in 2. letnik)
- 2 štipendiji na Tehniški srednji šoli (strojna)
- 1 štipendijo na Ekonomski fakulteti (3. in 4. letnik)
- 1 štipendijo na Ekonomski srednji šoli

TOZD »Klima — montaža«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Vojkova 58:

- 2 štipendiji na Fakulteti za strojništvo (3. ali 4. letnik)

DSS za TOZD »Klima — montaža« in TOZD »Klima — proizvodnja«, Ljubljana, Vojkova 58:

- 1 štipendijo na Ekonomski fakulteti (3. ali 4. letnik)
- 1 štipendijo na Pravni fakulteti (3. ali 4. letnik)
- 1 štipendijo na Visoki komercialni šoli (3. ali 4. letnik)

- 1 štipendijo na Ekonomski srednji šoli (3. ali 4. letnik)
- 1 štipendijo na Upravno administrativni šoli (3. ali 4. letnik)

TOZD »Elektromontaža«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Titova 37:

- 4 štipendije na Elektro fakulteti — jaki tok
- 1 štipendijo na Ekonomski fakulteti
- 1 štipendijo na Pravni fakulteti
- 3 štipendije na Tehniški srednji šoli — elektro — jaki tok
- 2 štipendiji na Ekonomski srednji šoli

TOZD »Tovarna elektronaprav«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Vojkova 58:

- 1 štipendijo na Elektro fakulteti — jaki tok (2. letnik)
- 1 štipendijo na Elektro fakulteti — jaki tok (3. letnik)
- 1 štipendijo na Elektro fakulteti — jaki tok (4. letnik)
- 1 štipendijo na Elektro fakulteti — šibki tok (? letnik)
- 1 štipendijo na Elektro fakulteti — šibki tok (3. letnik)
- 1 štipendijo na Strojni fakulteti — II. stopnja

TOZD »Dvigalo«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Smoletova 18:

- 1 štipendijo na Elektro fakulteti

TOZD »Tovarna regulacijskih armatur in aparatov«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Ulica Jožeta Jame 12:

- 2 štipendiji na Fakulteti za strojništvo
- 1 štipendijo na Ekonomski fakulteti
- 1 štipendijo na Elektro fakulteti — šibki tok

TOZD »Strojno kovinska industrijska proizvodnja«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Celovška 479:

- 1 štipendijo na Fakulteti za strojništvo
- 2 štipendiji na Tehniški srednji šoli (strojna)

TOZD »Inženiring«, Ljubljana, n. sol. o., Ljubljana, Titova 37:

- 2 štipendiji na Fakulteti za strojništvo — višji letniki
 - 1 štipendijo na Elektro fakulteti (šibki tok) — višji letniki
 - 1 štipendijo na Elektro fakulteti (jaki tok) — višji letniki
- Kandidati za pridobitev zgoraj navedenih štipendij morajo prijavo izpolniti na obr. DZS 1,65 »Prošnja za štipendijo«, kateri morajo priložiti dokazilo o materialnem položaju in učnem uspehu. Rok za prijavo je 15 dni po objavi. Prijave sprejemajo kadrovske-splošne službe TOZD.

OB 30-LETNICI ZA TRIDESET- LETNO DELO

V maju je bila organizirana v delovni organizaciji PROJEKT — MONTAŽA — INDUSTRIJA svečanost, na kateri je bilo podeljeno visoko delovno priznanje Vlado ULČARJU, vršilcu dolžnosti glavnega direktorja delovne organizacije PMI, in sicer mu je bil izročen »red dela z zlatim vencem«, s katerim ga je odlikoval predsednik republike Josip Broz Tito, predal pa mu ga je Vinko Borec, predsednik izvršnega sveta skupščine občine Maribor.

Svečanosti se je poleg predstavnikov delovne organizacije PMI udeležil tudi v. d. generalnega direktorja SOZD Stanko Krumpak.

V uvodnih besedah, ki jih je izrekel sekretar OO ZK PMI Milan Kerkez, je bilo zlasti poudarjeno dolgoletno delo, ki ga je opravil Vlado Ulčar še kot vodja obrata Toplovoda, pa vse do danes, ko vodi zahtevno delovno organizacijo s štirimi TOZD in delovno skupnostjo.

Predsednik izvršnega sveta skupščine občine Maribor Vinko Borec pa je v svojem nagovoru poudaril zasluge, ki jih ima Vlado Ulčar kot dolgoletni vodilni delavec, hkrati pa je dal priznanje tudi novi delovni organizaciji, ki bo gotovo odigrala v gospodarstvu mariborske regije pomembno vlogo.

Vinko Borec, predsednik IS SO Maribor, izroča Vlado Ulčarju red dela z zlatim vencem.

ČLOVEK, DELO, KULTURA!

V prostorih centralne kuhinje je bila v dneh od 14. do 20. aprila 1978 razstava knjig na temo marksizem in samoupravljanje. Razstavo je organizirala sindikalna konferenca OOS—IMP skupaj z občinsko konferenco ZKS Bežigrad in klubom samoupravljalcev v občini Bežigrad. Razstava je bila prikaz aktivnosti naših članov ZKS v obdobju po VIII. kongresu ZKS in v pripravah na XI. kongres ZKJ. Glavno vodilo razstave pa je bilo geslo: »Človek, delo, kultura«. Na razstavi je bila prikazana literatura, ki jo s pridom uporabljajo samoupravljalci in družbenopolitični delavci.

Ob zaključku razstave smo organizirali krajšo razpravo o pravkar konča-

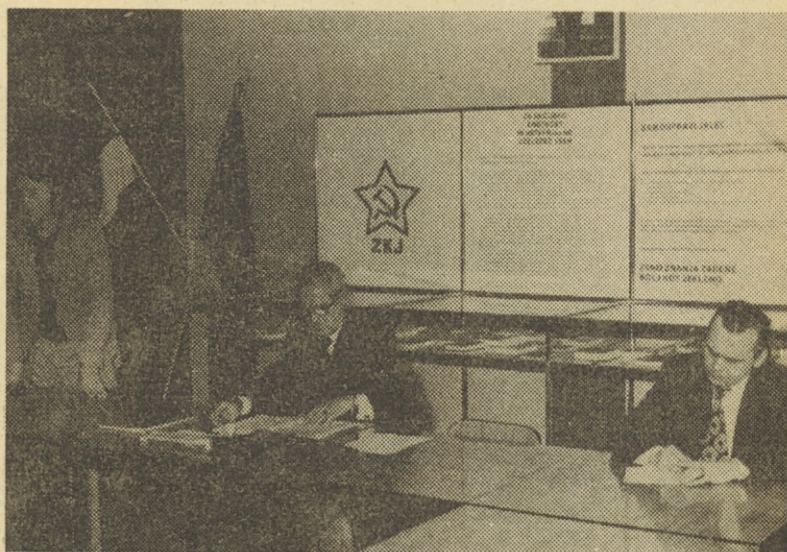
nem kongresu ZKS. Sodeloval je tov. Jože Šeme, član občinske konference ZKS Ljubljana-Bežigrad, in tov. Miha Verbič, sekretar kluba samoupravljalcev. Tov. Šeme je izčrpno poročal o sklepih in stališčih pravkar končanega kongresa. V razpravi pa so sodelovali tudi naši člani ZKS, ki so se udeležili razgovora.

Omenim naj še to, da prostori v naši centralni kuhinji čedalje bolj služijo kot naš stalni razstaveni prostor, saj je bila to že sedma razstava v teh prostorih. Ob dnevu mladosti bomo organizirali likovno razstavo naših likovnih ustvarjalcev samorastnikov. S tem obvestilom vas vabimo na ogled razstave.

Š. J.

Udeleženci razprave ob zaključku razstave knjig na temo marksizem in samoupravljanje

Razpravo sta vodila Jože Šeme, član občinske konference ZKS Ljubljana-Bežigrad (v sredini), in Miha Verbič, sekretar kluba samoupravljalcev občine Bežigrad (desno)

● PREDSTAVLJAMO VAM TOZD ELEKTROKOVINAR

PRERASLI OBČINSKE MEJE

Tokrat smo pripravili zapis o temeljni organizaciji Elektrokovinar iz Ptuja, ki se je priključila k IMP leta 1975. Nove možnosti se tej temeljni organizaciji ponujajo po dograditvi novih prostorov in pa po ustanovitvi delovne organizacije PMI v Mariboru. Več o sedanjem položaju pa naj nam povedo delavci sami.

Janez Mežnarič: »Integracija ni v prvi fazi prinesla delavcem Elektrokovinarja bistvenih sprememb. Uredili so samoupravne akte in pa analitsko plansko področje, na komercialnem, organizacijskem in finančnem področju se ni veliko spremenilo. Eden od vzrokov je prav gotovo bila oddaljenost TOZD od sedeža delovne organizacije v Ljubljani in s tem povezan vpliv skupnih služb, ki je bil na ljubljanske temeljne organizacije gotovo najmočnejši. IMP je prerasel svojo organizacijsko obliko. Temeljne organizacije so postajale vse bolj samostojne, nastopale so nepovezano, konkurenca se je pojavljala znotraj IMP. Največja zmeda je prav gotovo na komercialnem področju.

Z reorganizacijo se mora marsikaj spremeniti, vsaj za nas. Delovna organizacija je sedaj bliže. Ena njenih glav-

nih nalog je izogibanje notranje konkurence, kar v zadnji fazi pomeni povečanje dohodka temeljnih organizacij. Nova TOZD IB nam zagotavlja enoten in celosten nastop delovne organizacije navzven, navznoter pa tehnološko in prostorsko delitev dela. Menim, da sta TOZD Elektrokovinar in Blisk prispevali k celotnemu nastopu PMI na tržišču s svojimi proizvodnimi storitvami in elektromontažno dejavnostjo. Lahko rečemo, da je to tudi ena od prednosti naše delovne organizacije. S tega vidika ima ta delovna organizacija vse pogoje, da bo uspešno delala.

Delitev dela so temeljne organizacije začrtale takole: Montaža Maribor razvija proizvodnjo s področja klime in strojne instalacije, Blisk razvija elektroinstalacije in livarno, Elektrokovinar pa proizvodne dejavnosti ob širitvi montaže elektroinstalacij, ostale montažne skupine te temeljne

TOZD Elektrokovinar zaposluje trenutno 243 delavcev, 91 učencev pa se pripravlja za poklice. Fluktuacija delavcev je v normalnih mejah. Prosta delovna mesta lahko zapolnijo. Prav tako lahko dobijo tudi učence. Z njihovim uspehom niso najbolj zadovoljni. Analize so pokazale, da se za poklicne šole odločajo predvsem učenci s slabšim uspehom v šoli. To se odraža tudi pri šolanju na poklicnih šolah.

organizacije naj bi ostale pri sedanjem obsegu.

Direktor TOZD pravi: »Bojazen monterjev, da bi morali iskati kruh drugeje, je bila odveč. Dela bo tudi zanje še vedno dovolj. Res pa je, da predvidevamo porast proizvodnje in porast dohodka za približno 50 % predvsem na njen račun. Zato bomo morali ob selitvi v nove prostore precej opreme dokupiti, del sedanje pa bomo selili.

Srečujemo se še z neko težavo, ki nam jo povzroča raznolika dejavnost. Imamo skupine dvajsetih monterjev za posamezne vrste instalacij. To nam povzroča povečano režijo. Pri eni sami branži bi se nam režija verjetno precej zmanjšala. Najti tu zlato sredino — da imamo dovolj ljudi, da jih ni preveč in da so vsa dela strokovno in hitro opravljena, to pa je težko vprašanje organizacije.

VEČ OBVEŠČANJA

Miroslav Lačen: »Posebnih izkušenj nimam. Imeli smo šele dve seji. Sprejeli smo vse predloge samoupravnih aktov in pa akte, ki jih sprejema delavski svet. Mislim, da bi morali o določenih stvareh delavce temeljiteje obveščati. Delavci se večkrat pritožujejo, da česa ne vedo. Sicer imamo oglasno desko, toda veliko jih je na terenu in zanje je najtežje. Tudi na sejah ni nič drugega. Delavci, ki so tu, se sej redno udeležujejo, ostali prihajajo manjkrat.

Zadnjo besedo še tudi niso

rekli pri obveščanju med temeljno in delovno organizacijo. Z vabilom za seje delegati včasih prejmejo gradivo, včasih ne.

»Nekateri delegati prihajajo na sejo z oblikovanimi stališči delavcev, ki jih zastopajo, drugi ne. Tako lahko vidimo, kdo se zaveda svojih dolžnosti. Tudi razprave na sejah so včasih kar precej živahne, tu so se stvari precej spremenile — obrnile na bolje.

Nekateri se s trditvijo, da je treba delavce več obveščati, niso v celoti strinjali. Kdor hoče biti obveščen, je lahko dovolj. Za predlog sprememb samoupravnih aktov SOZD so menili, da je bil prekratek čas v javni razpravi.

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZK SE JE OKREPILA

Stanislav Petrovič je sekretar osnovne organizacije ZK že drugo mandatno obdobje.

Stanislav Petrovič: »Sestajamo se redno. Če je kakšno vprašanje treba hitro rešiti, se dobimo tudi pogosteje. Še vedno lahko rečemo, da je politična razgledanost manjša. Res je tudi, da smo se številčno okrepili. Ko sem prevzel sekretarsko dolžnost, je bilo sedem članov ZK. V naših vrstah je tudi precej mladih. Eden od mladincev, ki je bil v trimesečni politični šoli, je predlagan za enoletno partijsko šolo.

Disciplina ni najboljša. Člani ZK bi morali odstopati od drugih delavcev vsaj za eno »stopnico«. Sodelovanje osnovne organiza-

cije z občinskim komitejem ne ocenjujejo najbolje. Po politični liniji sicer ni težav. Vse preveč pa je zadolžitev in premalo smernic in pomoči.

Upajo, da se bo to z novo organiziranostjo spremenilo. Beseda je stekla tudi o povezovanju komunistov v okviru delovnih in sestavljenih organizacij. Menili so, da bodo v okviru delovne organizacije prav gotovo skupno reševali določena vprašanja, po potrebi pa naj bi jih tudi v okviru sestavljenih organizacij. Od osnovne organizacije ZK se je pogovor zasukal na sindikat.

Janez Polanec: »Delavci so organizirani po sindikalnih skupinah, tako da so zajeti vsi deli delovnega procesa in da je v vsaki skupini 20 do 30 delavcev. Člani sindikata smo vsi. Osnovno organizacijo vodi 11-članski izvršni odbor, ki je bil izvoljen letos. Doselej smo se vključevali v razprave v občinskem merilu in izvajali sprejete naloge. V temeljni organizaciji smo delali na področju družbenega standarda in športa — manj, in še vedno premalo pa na političnem in gospodarskem področju. Sindikat si še ni priboril mesta, ki mu gre. Zakaj? Potrebno bo več akcij, ki bodo spodbudile delavce. Delati bi morali vsi ali vsaj večina, ne pa samo nekateri.

Precej skrbi je osnovna organizacija posvetila rekreaciji in letnemu oddihu zaposlenih. Menijo, da so storitve v počitniških domovih sestavljene organizacije predrage in se usmerjajo v nakup prikolic. Za letovanje v njih je vsako leto večje zanimanje. Ocenjujejo, da organizirano letuje približno ena tretjina zaposlenih delavcev. Predsednik je ob koncu še dodal: »Gradiva za javno razpravo prihajajo dokaj pozno in zaradi kratkih rokov razprava ni možna. K nam prihajajo gradiva,

V POGOVORU SO SODELOVALI:

Janez Mežnarič, dipl. ing. — direktor TOZD
Stanislav Petrovič, strojni delovodja — sekretar ZK
Miroslav Lačen, strojni delovodja — predsednik delavskega sveta
Igor Leben, ključavničar — predsednik osnovne organizacije zveze socialistične mladine
Slavko Polajžar — skupinovodja
Janez Polanec, vodja montaž — predsednik osnovne organizacije sindikata

Janez Mežnarič

Stanislav Petrovič

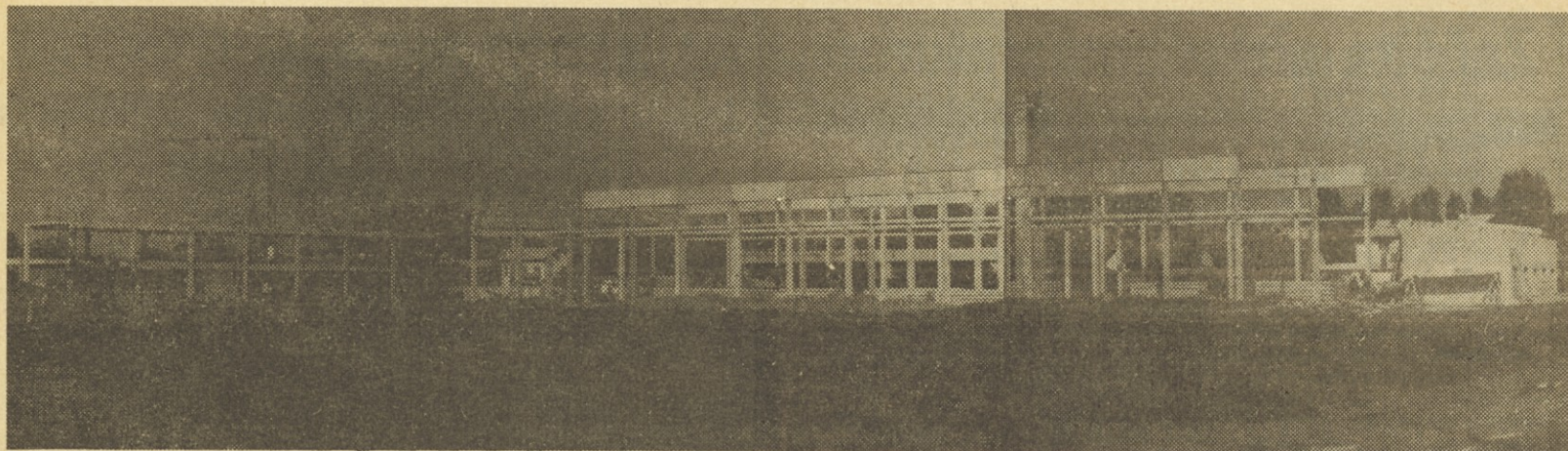
Miroslav Lačen

Igor Leben

Slavko Polajžar

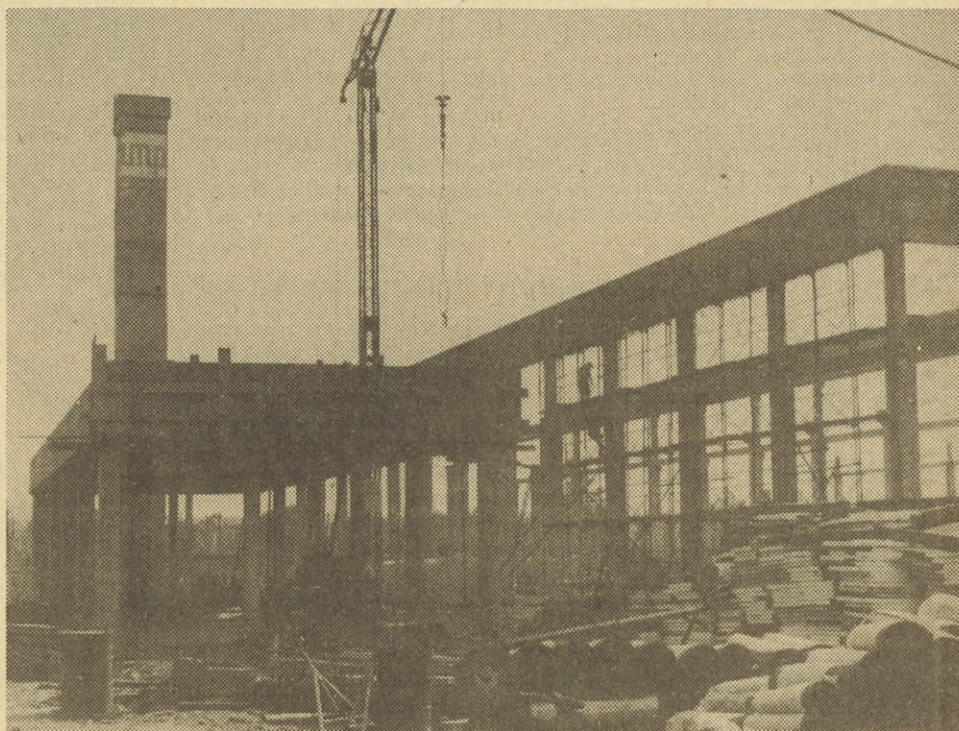

Novogradnja TOZD Elektrokovinar v Ptuj. Z ene strani (zgoraj) in z druge (spodaj)

POSLOVNI PREDMET

TOZD ELEKTROKOVINAR:

- proizvodnja in montaža strojnih naprav, kovinskih konstrukcij, rezervoarjev, silosov, cistern in ostalih proizvodov kovinsko-predelovalne industrije vključno vseh stavbeno ključavničarskih del po posebnem naročilu,
- izdelava vseh vrst električnih omaric in razdelilcev, strel vodnih naprav v industrijskih, poslovnih in stanovanjskih objektih,
- popravila, previjanje in servisiranje elektromotorjev in električnih strojev vseh vrst, razen večjih transformatorjev,
- izvajanje vseh instalacij za ogrevanje stanovanjske, poslovne in industrijske objekte do pritiska 10 atm. vroče vode ali pare vključno z izolaterskimi deli,
- izvajanje instalacij komprimiranega zraka in plina,
- izdelava in montaža prezračevalnih in klimatskih naprav s kanali iz črne ali pocinkane pločevine s stavbnim kleparstvom (strešne obrobe, žlebove ipd.),
- izdelava samokolnic, hidroforjev in transportnih naprav,
- opravljanje servisnih in proizvodnih storitev,
- nakup in prodaja iz proizvodnega programa, rezervnih delov in reprodukcijskega materiala,
- opravljanje prevozov z motornimi vozili v cestnem prometu za lastne potrebe.

ki jim tu ni mesto. Res pa je, da bo delo naših sindikalnih skupin zaživelo, če se bomo trudili vsi.

Mladincev po letih je v Elektrokovinarju skoraj dvesto, toda če vprašamo po tistih, ki so pripravljeni organizirano delati, je podoba bistveno drugačna. Takih je po pripovedovanju predsednika mladinske organizacije le

okrog 50 in to so v glavnem mladi iz proizvodnje.

Igor Leben: »Sodelovali smo pri proslavah in športnih tekmovanjih. Za tekmovanje v malem nogometu v okviru IMP smo pripravili igrišča. Težko pa je danes mladino pridobiti, da bi organizirano delala. Da je delo mladine zaživelo vsaj do neke meje, so pripomogle tudi ostale družbenopolitične organizacije.«

Seveda delo velikokrat zavisi od zavzetosti vodstva organizacije. Pohvalili so predvsem učence, ki so pripravljeni delati. Kako daleč sega nezainteresiranost, ugotavljajo tudi po dejstvu, da so lani v okviru sindikalnega izleta organizirali izlet samo za mladince, ki pa je zaradi neudeležbe odpadel.

Po drugi strani mlade, ki so aktivni športniki, pritegnejo športna in različna druga društva. Ne nazadnje je eden od vzrokov nedelavnosti tudi velika prostorska stiska.

V jeseni čaka mladince v Elektrokovinarju velika naloga — uredili bodo okolico novih prostorov. In kako spremljajo vse te probleme delavci v proizvodnji. Na nekatera vprašanja je odgovoril skupinovodja

Slavko Polajžar: »Medsebojnih problemov ni. Prostorske stiske ni treba posebej omenjati. Morda se sliši malo čudno, da na naše delo vplivajo tudi vremenske prilike. Računamo, da bo v novih prostorih bolje. Izboljšala se bo kvaliteta izdelkov in povečala storilnost dela.«

— Ste delegat delavskega sveta in član nekaterih komisij — ali vas delavci sprašujejo o delu teh organov?

»Delavci se zanimajo, najzanimivejše teme gotovo veste, saj nas vse zanimajo ista vprašanja.«

— Kakšen je odnos delavcev do dela?

»Se trudijo. Vedno pa naltimo na nepremostljive prostorske stiske.«

— Kako pa osebni dohodki?

»V teh treh letih, odkar delam pri Elektrokovinarju, so se osebni dohodki izboljšali. Trenutno smo zavestno nekoliko za ostalimi temeljnimi organizacijami.«

Razmišljajo o uvedbi druge izmene v proizvodnji. Zavedajo se, da bodo v novih prostorih mogli in morali delati več, zato pa potrebujejo tudi tržišče, ki bi ga radi osvojili že pred preselitvijo.

T. ŠTRUS

JESENI PROIZVODNJA V NOVIH PROSTORIH

V industrijski coni Ptuja, na poljih, kjer je še včeraj rastel hmelj, gradi TOZD Elektrokovinar svoje nove prostore. Prva faza gradnje, ki je trenutno v polnem razmahu, obsega: proizvodno, skladiščno halo (približno 1700 kv. m.), energetski objekt (elektrika, kurjava), pisarniške prostore, jedilnico, garderobe ter skladišče plinov in vnetljivih tekočin. Celotne površine bodo pridobili okrog 2200 kv. m. Naslednja faza predvideva še 1200 kv. m proizvodnih površin in pa še eno nadstropje na upravnem poslopju. Za drugo fazo so projekti že izdelani in urejena lokacijska dokumentacija. Zakaj so se odločili za postopno gradnjo, najbrž ni treba posebej poudarjati. Celotna vrednost investicij v 1. fazi znaša 32 milijonov din. Od tega imajo 20 % lastnih sredstev, ostalo pa so krediti ljubljanske in mariborske banke. Odplačilna doba kreditov znaša 5 let, prva anuiteta zapade v drugi polovici l. 1979.

V nove prostore se bo preselila celotna proizvodnja s skladiščem, režijski del, ki je vezan na proizvodnjo, in računovodstvo. V sedanjih prostorih na Zadržnem trgu pa ostane skladišče in vodstvo montaže.

Po pogodbi bi morali biti novi prostori, ki jih vsi že težko čakajo, gotovi do 15. julija. Zaradi zakasnitve gradbincev računajo, da bo vse pripravljeno za selitev v oktobru — za 29. november pa so neopredeljeno napovedali otvoritev.

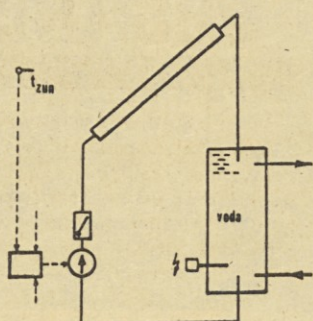
Janez Polanec

Zaščita nizkotemperaturnega kolektorja proti zmrzovanju

A. Metode brez izpuščanja tekočine iz kolektorskega sistema

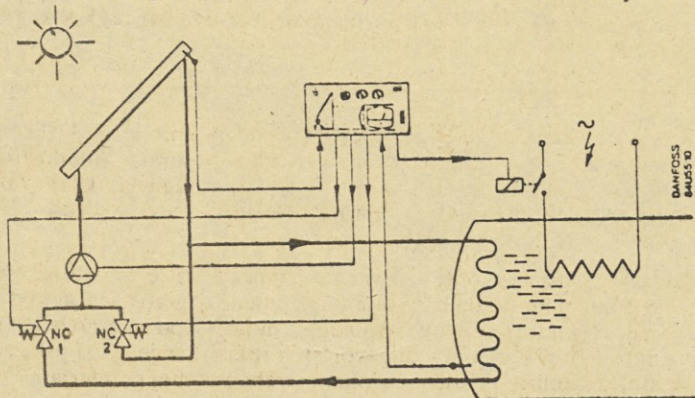
1.) Zaščita z vklopjanjem črpalke

a) Kadarkoli zunanja temperatura pade v bližino zmrzovalne, se črpalka vklopi. Velikokrat je v tem trenutku temperatura v rezervoarju višja od temperature v kolektorju, kar je vzrok odvoda toplote iz kolektorja v okolico. V primeru, da tudi v rezervoarju pade temperatura v bližino zmrzovalne, potrebujemo v rezervoarju dodatno gretje (lahko električno), zaradi česar je odvod toplote v okolico le še potratnejši. Zaščita je primerna za kraje z milimi zimami, kjer tudi pogostost nizkih temperatur ni prevelika. Črpalka se ponavadi vklopi, ko zunanja temperatura pade na 0,5 stopinj Celzija. Glej sliko 16.

SLIKA 16

b) Kadarkoli zunanja temperatura, ali temperatura v kolektorju pade v bližino zmrzovalne, se vklopi črpalka, ki pa cirkulira vodo samo v kolektorskem krogu, brez da bi se ta pretakala še skozi rezervoar. Glej sliko 17.

SLIKA 17

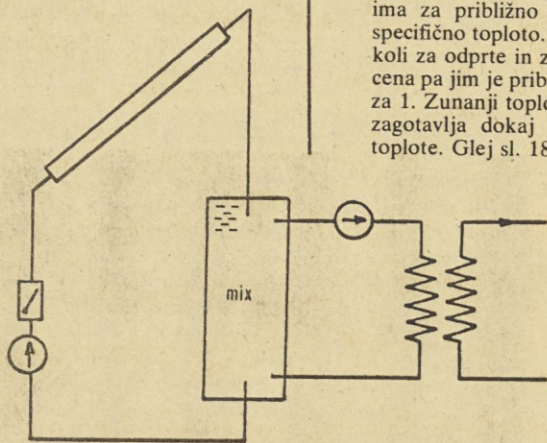
2.) Zaščita z uporabo mixa voda-glikol.

Primerna je za kraje s hujšimi zimami.

a) Uporaba mixa, za kolektorski krog in zerezervoar z uporabo

zunanje toplotne menjalnika.

Mix voda : glikol v razmerju 50:50 postane zaradi velikih količin, že zaradi same velikosti rezervoarja, zelo drag poleg tega pa ima za približno 15 % manjšo specifično toploto. Obstajajo glikoli za odprte in zaprte sisteme, cena pa jim je približno 5000 din za 1. Zunanji toplotni menjalnik zagotavlja dokaj dober prenos toplote. Glej sl. 18.

SLIKA 18

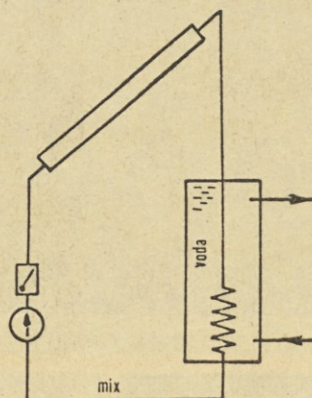
b) Uporaba mixa samo za kolektorski krog z uporabo notranjega toplotnega menjalnika.

Tu so potrebne majhne količine glikola, zaradi notranjega toplotnega menjalnika pa ne dobimo efikasne prenosa toplote, če pri tem razpoložljive temperature razlike res niso velike. Mix voda : glikol v toplotnem menjalniku ne odda vso toploto, ki bi jo lahko zaradi česar se vrača v ko-

lektor toplejši, kot bi lahko bil, kar pa pri dani osončenosti in zunanji temperaturi poslabša tudi izkoristek samega kolektorja. Posledica je večja površina in zato tudi cena kolektorja. Glej sl. 19.

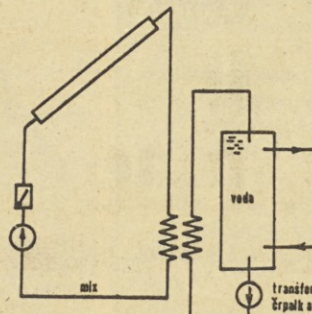
c) Uporaba mixa samo za kolektorski krog z uporabo zunanje toplotne menjalnika in transfer črpalke.

Metoda je primerna za kraje,

SLIKA 19

kjer v nesezoni od kolektorja dobimo le male količine toplote. Obnese se za pripravo tople vode v gospodinjstvu, kakor tudi za gretje stavbe. Glej sl. 20. Zunanji toplotni menjalnik zaradi dveh črpalk zagotavlja dokaj dober prenos toplote.

SLIKA 20

3. Zaščita z električnim gretjem na kolektorju samem.

B. Metode z izpuščanjem tekočine iz kolektorskega sistema

Kolektorski sistem izpraznimo, da preprečimo zmrzovanje, in da v nočeh preprečimo izgubljanje toplote, akumulirane v vodi, ki je ostala v kolektorjih, v okolico.

Različno glede na geografsko lego, lahko take izgube v jesenski noči hitro presežejo tudi 20 % v dnevu dobljene toplote.

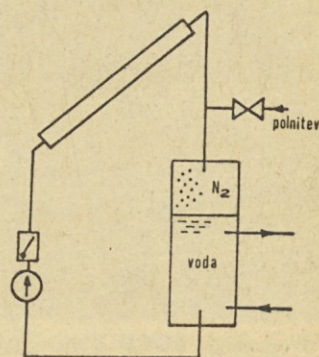
Za primer: V Atlanti je na nekem objektu vgrajenih 1000 kv. m kolektorjev, ki so zloženi v 12 vrstah in jih je 576. Vsak ima 1,7 kv. m in vsebuje 121 tekočine. Ponoči v njih ostane skupno 7400 l tekočine s temperaturo 80 stopinj Celzija.

Za te metode je značilno, da so potrebni večji rezervoarji in da mora biti črpalka postavljena tako, da tudi po izpustitvi ostane zalita, kolektor pa mora biti nad rezervoarjem.

1. Metoda z dušikom

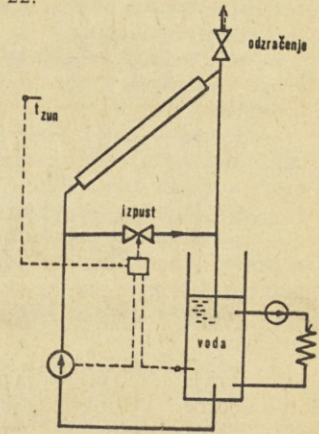
Sistem mora biti zaprt. Ko črpalka preneha delovati, se voda iz kolektorja po principu vezne posode izprazni v rezervoar, njeno mesto pa z rahlim tlakom zapolni ustrezna količina dušika, ki se nahaja iznad vodne gladine rezervoarja. Glej sl. 21.

2.) Metoda z odraščanjem kolektorskega kroga

SLIKA 21

Sistem je odprt. Ko črpalka preneha delovati, se odpre hitri magnetni izpustni ventil, avtomatski odzračni ventil spusti v cevi zrak, zaradi česar se sistem izprazni v rezervoar. Temperatura vode v rezervoarju ne sme preseči 99 stopinj Celzija. Glej sl. 22.

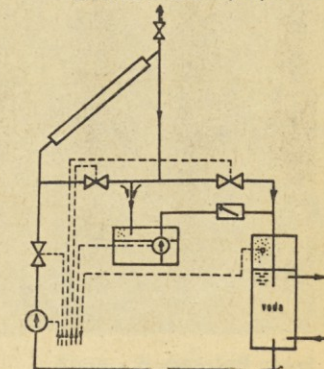
SLIKA 22

Firma Westinghouse je razvila inhibitorke dodatke za tekočino, ki jo izpuščamo iz kolektorja. Ti dodatni povzročajo po izpustitvi tanke zaščitne filme v notranjosti roll bond absorberjev in v cevem omrežju, kar zmanjša korozijo aluminija na minimalno možno mejo.

3.) Metoda z izčrpavanjem

Metoda je primerna, če želimo, da je sistem zaprt. Rezervoar je tlačna posoda, zato so v njem temperature lahko tudi višje od 99 stopinj Celzija. Magnetni ventili se pri izpustitvi tako odprejo, da izpustijo tekočino iz kolektorskega kroga v mali izpustitveni rezervoar, iz katerega jo črpalka prečrpava v glavni veliki toplotni rezervoar. Glej sl. 23.

DRAGO GOLI, dipl. inž.

Skupina naših monterjev na gradbišču v Dubrovniku

● TOZD OV

V DUBROVNIKU GRADIMO KANALIZACIJO

Oktobra lani smo podpisali pogodbo za gradnjo mestne kanalizacije za celotno področje Dubrovnika. Položiti moramo približno 18 km plastičnih in salonitnih cevovodov (premera 250 — 700 mm). Dela, ki zajemajo zamenjavo stare in graditev nove kanalizacije, bodo opravili monterji vodovoda temeljne organizacije Ogrevanje — vodovod.

Pogodbena vrednost del je 79,7 milijona dinarjev. Od tega je za 41 milijonov gradbenih del (izvaja naš kooperant SGP Dubrovnik), za 16 milijonov instalacij, ki jih bodo položili monterji TOZD OV, za 6 milijonov elektroinstalacij (izvajajo monterji TOZD Elektromontaža) in pa za 13 milijonov uvožene opreme (črpalke za fekalije, del plastičnih cevi, ki morajo prenesti velike zunanje obremenitve in se morajo spajati v vodi).

Takole polagajo naši monterji cevovod za kanalizacijo v Dubrovniku

ZASEDENOST NAŠIH POČITNIŠKIH DOMOV

Letos je komisija za letovanja prejela 850 prijav s povprečno 4 prijavljenimi. Največ prijav je za Verudelo, in sicer 290, kjer pa jih lahko za eno izmeno rešijo največ 20. V najbolj zasedeni izmeni je ostalo neresenih kar 36 prijav. Število prijav je za različne izmene različno. Da bi omogočili letovanje čimveč našim delavcem, objavljamo izmene, v katerih so še proste sobe.

Verudela: 12. 6.—22. 6., 21. 8.—31. 8., 31. 8.—10. 9.

Fiesa: 12. 6.—22. 6., 2. 7.—12. 7., 1. 8.—11. 8., 11. 8.—21. 8., 21. 8.—31. 8., 31. 8.—10. 9.

Filip Jakov: 11. 8.—21. 8., 1. 8.—31. 8., 31. 8.—10. 9.

Pag: 22. 6.—2. 7., 2. 7.—12. 7., 22. 7.—1. 8., 1. 8.—11. 8., 11. 8.—21. 8.

Lošinj: 2. 7.—12. 7., 11. 8.—21. 8., 21. 8.—31. 8., 31. 8.—10. 9.

Vsi delavci, ki še niso prejeli obvestil, se lahko odločijo za eno od zgoraj navedenih izmen in krajev. Oglasite se čimprej osebno na recepcijo, ki posluje vsak ponedeljek in četrtek od 15.—17. ure ali pa javite spremembo letovanja po telefonu 321-043 int. 241 tov. Jožici Hren.

Rok za končanje del je 18 mesecev in teče od decembra 1977. Trenutno je na gradbišču 15 do 17 monterjev in delavci kooperantov, skupno 70 delavcev. Monterji, ki jih vodi vodilni monter tov. Janez Igličar, delajo v izredno težkih pogojih. V zalivu Gruž morajo položiti vse cevi pod vodo. Najtežji odsek bo gotov do konca maja.

Tudi z organizacijsko operativnega zornega kota je to delo izredno zahtevno. Pri tem ne gre omenjati samo oddaljenosti gradbišča, ampak nastopajo še drugi faktorji. Cevovode polagajo monterji po izredno ozkih ulicah. Dela morajo biti končana v dogovorjenih rokih, ker je treba preusmerjati promet. Da se bliža turistična sezona, ni treba posebej poudarjati. Posebne zahteve postavlja pred izvajalce tudi investitor, ki je dobil mednarodni kredit.

Projektno dokumentacijo je pripravil Elektroprojekt iz Zagreba s sodelovanjem zagrebške gradbene fakultete. Naši monterji ugotavljajo, da tem projektom marsikaj manjka. Naslednja težava so tudi dosedanje podzemne instalacije, za katere velikokrat nihče ne ve, kje potekajo. Posebno vprašanje pa so azbestno cementne cevi, ki jih izdeluje Dalmacija cement iz Splita. Te cevi, ki imajo ustrezne ateste, pri tlačnem preizkusu pokajo. Zato tlačni preizkus traja dlje kot samo polaganje cevovodov. Montaža cevi poteka z lastno mehanizacijo. Pohvaliti je treba tudi iznajdljivost monterjev, ki so uporabili traktor za struženje koncev cevi in tako prihranili 3 ure pri vsaki cevi!

Traktor služi za brušenje koncev cevi

ANALIZA IZPLAČANIH NETO OD ZA APRIL 1978

OD TOZD	Popr. izplač. na uro	Popr. izplač.na rež.uro	Popr. izplač na proizv. uro	Popr. % presega norm	Popr. % presega norm rež. del	Popr. OD za 182 ur brez. nad. in gib.del.	Popr. OD za 182 ur z nad. in gib. del.	Popr. % gib.del.v vseh izplač.	Popr. OD na zaposl.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. OV	34,93	34,98	29,07	6,34	-	6.235	6.357	-	7.243
	107	108	107	74	-	112	107	-	75
2. MK	32,24	35,54	27,41	4,26	-	5.652	5.868	-	6.511
	115	128	110	54	-	117	115	-	129
3. MM	34,34	37,91	28,91	2,25	-	6.155	6.248	10,87	7.739
	121	119	116	84	-	126	121	67	124
4. IB	48,21	39,71	40,93	16,85	-	8.610	8.774	-	9.821
	127	128	126	70	-	131	127	-	137
5. BLISK	27,30	28,74	25,04	3,99	-	4.950	4.969	-	5.535
	76	71	77	61	-	75	76	-	84
6. EKO	26,29	27,17	22,58	2,11	-	4.766	4.785	-	5.062
	96	113	94	28	-	96	96	-	107
7. EM	46,34	36,87	29,29	10,70	0,61	6.501	8.434	21,92	9.595
	153	112	109	758	-	126	153	91	130
8. DVIG	38,90	39,28	31,83	9,46	-	6.958	7.080	10,16	9.329
	120	123	118	99	-	124	120	65	131
9. TEN	43,02	36,45	29,44	12,19	6,69	6.667	7.830	13,96	8.752
	152	124	127	113	-	136	152	93	147
10. ISO	34,13	37,59	29,03	5,34	-	6.152	6.212	0,18	6.802
	123	122	122	64	-	126	123	-	110
11. KM	33,58	39,60	27,00	6,76	-	6.021	6.112	-	6.831
	113	116	107	125	-	116	113	-	91
12. KP	33,94	32,68	26,51	17,61	-	6.102	6.177	-	7.043
	118	109	119	110	-	122	118	-	96
13. TIO	28,23	29,39	22,67	15,17	-	5.087	5.138	11,26	6.228
	100	101	100	88	-	103	100	77	109

FAKTURIRANA REALIZACIJA ZA 4 MESECE 1978

Real. TOZD	Plan v 10 ³ din			Izvršitev		Indeks izvršitev				
	1978	4 mesece	april	april	4 mes. 1978	4 mes. 1977	let.pl. (5:1)	pl.4 m. (5:2)	pl.apr. 78 (4:3)	78 (5:4)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. OV	367.900	108.700	21.600	27.581.918	117.765.121	88.644.583	32	108	128	133
2. MK	215.000	63.500	12.600	17.576.809	65.754.421	34.899.155	31	104	140	188
- SD	1.260	400	120	104.603	366.813	235.632	29	92	87	156
DO PROMONT	584.160	172.600	34.320	45.263.330	183.886.355	123.779.370	31	107	132	149
3. MM	334.700	104.800	30.700	24.969.729	93.365.683	85.758.790	28	89	81	109
4. IB	15.300	4.800	1.400	1.400.770	5.094.319	4.030.773	30	106	100	126
5. BLISK	97.000	29.000	7.500	10.050.247	29.123.074	19.771.88	30	100	134	147
6. EKO	92.000	28.800	8.400	3.500.000	26.362.695	20.712.324	29	92	42	127
DO PMI	539.000	167.400	48.000	39.920.746	153.945.771	130.282.775	29	92	83	118
7. EM	391.000	122.500	35.900	28.470.458	107.815.627	116.704.512	28	88	79	92
8. DVIG	104.470	29.900	8.700	7.074.765	26.597.194	23.407.374	25	89	81	114
9. TEN	230.000	72.000	21.100	17.196.135	65.996.382	53.817.626	29	92	82	123
10. ISO	61.600	14.800	4.600	4.830.370	15.668.148	9.015.004	25	106	105	174
- CK	11.230	3.490	1.000	944.652	3.101.582	1.799.531	28	89	94	172
DO EMOND	798.300	242.690	71.300	58.516.380	219.178.933	204.744.047	27	90	82	107
11. KM	124.000	38.800	11.400	14.831.783	44.760.070	33.470.149	36	115	130	133
12. KP	155.000	45.200	13.300	15.055.933	51.090.240	39.379.754	33	113	113	130
13. TIO	123.000	38.600	11.300	12.241.827	37.160.835	23.927.745	30	96	108	155
14. PAN	231.400	88.300	27.300	22.959.625	76.049.136	52.406.765	33	86	84	145
DO IKOS	633.400	210.900	63.300	65.089.168	209.060.281	149.184.413	33	99	103	140
15. TRAA	300.000	96.000	27.000	28.220.027	101.139.700	72.312.218	34	105	105	140
16. SKIP	142.000	44.500	13.100	10.985.977	56.527.996	30.466.709	40	127	84	186
DO IKO	442.000	140.500	40.100	39.206.004	157.667.696	102.778.927	36	112	98	153
17. LSNL	168.000	42.700	12.000	13.723.652	52.819.440	43.245.840	31	124	114	159
18. HVA	60.000	18.800	5.200	4.368.999	16.043.174	...	27	85	84	159
19. LBK	25.000	7.900	2.300	3.006.213	10.223.613	...	41	129	131	-
DO LIVAR	253.000	69.400	19.500	21.098.864	79.086.227	43.245.840	31	114	108	182
20. PB	38.400	12.000	3.500	3.650.215	12.614.285	9.394.822	33	105	104	134
21. ZAST	60.000	18.800	5.500	5.600.000	19.318.550	14.688.094	32	103	102	132
22. IC	6.728	2.300	800	518.024	1.940.198	949.022	29	84	65	204
DO IZIP	105.128	33.100	9.800	9.768.239	33.873.033	25.031.938	32	102	100	135
- PD	4.930	-	-	-	62.748	-	1	-	-	-
IMP SFRJ	3.088.918	928.230	237.920	272.825.261	1.017.584.068	771.910.861	33	110	115	132
IMP skupaj	3.359.918	1.036.790	286.320	278.862.731	1.036.761.044	782.917.219	31	100	97	132

ANALIZA IZPLAČANIH NETO OD ZA APRIL 1978

OD	Popr. izplač. na uro	Popr. izplač. na rež.uro	Popr. izplač. na proizv. uro	Popr. % presega norm	Popr. % presega norm rež. del.	Popr. OD za 182 ur brez nadur gib.del	Popr. OD za 182 ur in gib.del	Popr. % gib.del.v vseh izplač.	Popr. OD na zaposl.
TOZD	1	2	3	4	5	6	7	8	9
14. PAN	26,28	26,16	21,08	10,32	-	4.639	4.783	-	5.008
	100	117	106	75	-	107	113	-	118
15. TRAA	37,96	31,82	28,09	11,89	-	6.891	6.909	4,69	7.514
	124	106	117	67	-	129	124	38	123
16. SKIP	35,64	4,30	27,44	14,82	-	6.372	6.486	-	7.617
	124	113	117	131	-	127	124	-	101
17. LSNL	34,70	44,18	27,74	9,28	2,10	6.181	6.315	1,23	6.799
	126	126	125	180	-	129	126	6	107
18. HA	40,10	44,12	31,14	5,53	3,38	6.758	7.298	6,58	8.148
	137	136	129	66	-	132	137	-	156
19. LBK	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20. INŽ	47,43	43,88	-	-	-	8.569	8.632	-	8.841
	121	120	-	-	-	127	121	-	132
21. PB	54,85	49,61	44,65	11,82	-	9.628	9.982	1,01	10.868
	132	127	131	82	-	138	132	3	114
22. ZAST	47,80	45,90	53,26	25,06	-	8.685	8.699	-	9.290
	117	112	116	126	-	121	117	-	98
23. IC	36,39	32,19	-	-	-	6.503	6.623	16,28	7.949
	117	82	-	-	-	120	117	91	152
24. IB	42,88	39,46	-	-	-	7.804	7.804	-	8.513
	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25. DSSS	45,89	8,26	-	-	6,31	7.877	8.352	23,90	12.536
	143	25	-	-	-	142	143	88	177
IMP	36,89	4,5	28,49	9,46	0,38	6.312	6.714	7,11	7.602
	115	-	114	105	0,38	122	124	39	117

POROČILO O FINANČNEM STANJU IMP NA DAN 9. MAJA 1978

TOZD	Stan.na int. tek.rač.8.4. 78 po odbit. akontiranih sredstev	Saldo med akont.in opr.pl. real.od 24.4. 85.5.78 na ZR TOZD	Skupaj oz.razlika	Stanje žiro rač pri SDK 09.05.78	Prejete menice	Izločena rez.sred.	Sred.skup. por. obvezna	Sred.sk. porabe ostalo
DR. P. DSSS	-3471.918,34	-3471.918,34	-3471.918,34	2092.751,45			574.356,15	502.242,75
IB	-7131.201,90	+ 3.091,60	-7128.110,30	1690.232,10				679,40
SIP	+ 887.976,53		+ 887.976,53	1333.096,65	505.997,00	836.298,80	145.877,80	19.583,85
Inžen.	+4403.724,29	+1352.968,95	+5756.693,24					
MDR	- 481.823,75	+1083.025,80	+ 601.202,05					
FB	-2355.470,31		-2355.470,31	4549.894,25		400.286,80	145.047,45	15.558,95
OV	-2665.019,18	- 99.009,75	-2764.028,93	1877.999,45	3268.506,35	14.880,85	5.412,15	67.060,90
PM	+8630.473,61	-3487.074,10	+5143.399,51	4352.692,70	2283.415,05	359.889,35	444.808,30	34.327,20
Klima	-8906.333,22	+1607.404,25	-7298.928,97	456.126,55	5544.872,25	995.486,15	338.539,35	90.031,90
TIO	-7058.562,88	- 710.219,50	-7768.782,38	1821.234,15	3103.040,95	193.995,05	575.965,80	70.185,90
ELM	+ 220.576,33	-2838.650,90	-2618.074,57	2043.631,10	2735.098,90	5.287.241,40	412.621,65	622.775,55
ISO	+37454354,24	+2983.614,95	+40437968,19		126.059,65			
TEN	- 836.308,58		- 836.308,58	300.330,10	2152.450,75	552.339,20	458.597,80	71.850,40
PHI	-8459.494,03	-3332.728,00	-11792222,03	4677.846,10	4912.065,10	3.649.320,50	630.358,75	202.626,85
LSL	+ 424.986,54	+10915769,05	+11340755,59	2128.154,45	2216.539,15	1.787.950,10	801.341,80	970.264,05
TRAM	-1209.430,74	-1775.480,25	-2984.910,99	1200.221,55	8234.935,20	495.695,95	385.952,25	46.206,65
SKIP	- 909.205,39	- 246.340,00	-1155.545,39	14080.484,65	2149.045,00	281.924,05	89.474,30	51.029,90
Skupaj	-7475.647,09	-3770.207,50	-11245854,59	42604.695,25	37172.025,35	14.835.308,20	5.009.353,55	2764425,25
Dr. St.	+ 2.691,20		+ 2.691,20	611.012,65		191.670,10	194.188,85	80.748,30
DVIG.	-1061.023,83		-1061.023,83	1151.511,55		91,41	83.857,98	690,04
EZO	- 1.368,30		- 1.368,30	1972.302,16		2.152.636,24	227.865,75	145.080,82
BLISK				6098.066,40	1285.174,45	2.149.505,00	272.324,30	128.989,75
PANON.	- 1.975,20		- 1.975,20	490.200,45	324.454,10	29.158,85	764.599,30	213.563,70
VSE SKUPAJ		1686.164,60	1686.164,60	52927.788,46	38781.653,90	19.358.369,80	6.552.189,73	3333497,86

izposojena rezervna sredstva: TOZD TRAA 8,292.000,00
 " SKIP 5,000.000,00
 Skupaj 13,292.000,00

Od: TOZD OV 3,975.000,00
 " PM 1,937.000,00
 " ELM 5,518.000,00
 " LSL 1,862.000,00
 Skupaj 13,292.000,00

PREGLED NESREČ PRI DELU V LETU 1977

V letu 1977 je bilo v IMP zaposlenih povprečno 6439 (5551) delavcev in vajencev. Od tega se jih je poškodovalo 603 (472) ali 9,37 % (8,49 %) od povprečnega števila zaposlenih.

Zaradi poškodb pri delu je bilo izgubljenih 57.960 (48.872) delovnih ur, od tega 50.144 (41.136) ur v breme delovne organizacije in 7.816 (7.736) delovnih ur v breme skupnosti zdravstvenega zavarovanja (številk v oklepajih predstavljajo podatke za leto 1976, vendar brez TOZD Panonija).

1. Pri skupnem številu nesreč pri delu so posamezne TOZD udeležene kot sledi (TABELA 1)

Iz tabele je razvidno, da je bilo v letu 1977 precej več nesreč pri delu kot pa v enakem času v zadnjih treh letih. Če

pa odštejemo, nesreče, ki so se dogodile v TOZD Panoniji pa dobimo le malenkostno povečanje v številu nesreč pri delu, ob upoštevanju povečanega obsega dela pa dobimo približno enake podatke kot v prejšnjem letu.

2. Nesreče pri delu so se po posameznih mesecih dogajale na sledeč način (TABELA 2).

3. Če nesreče pri delu razdelimo po posameznih delovnih mestih dobimo sledeče (TABELA 3).

4. Pogostost nesreč pri delu vsakih 100.000 izvršenih delovnih ur je za posamezne TOZD naslednja (TABELA 4)

Podobno ugotovitev, kot je zapisano pod točko 1. velja tudi za pogostost nesreč pri delu. Če ne bi upoštevali TOZD Panonija, bi bilo pogostost pod 5 nesreč pri delu

na vsakih 100.000 izvršenih delovnih ur, kar pa je najnižji podatek za zadnjih nekaj let.

5. Resnost nesreč pri delu je prikazano za posamezne TOZD v naslednji tabeli, ki prikazuje izgubo ur na eno nesrečo v zadnjih štirih letih ter procent ponesrečenih od povprečnega števila zaposlenih v posameznem letu (TABELA 5)

Ob primerjavi naštetih podatkov vidimo, da so med posameznimi TOZD precejšnja odstopanja. Če pri skupnem seštevku ne bi upoštevali nesreč pri delu v TOZD Panonija, pa bi dobili nekoliko večjo resnost nesreč (za 2,4 ure na eno nesrečo), vendar pa le približno 8,5 % ponesrečenih od povprečnega števila zaposlenih. To pa je skoraj enako kot v letu 1976, oboje skupaj pa precej manj, kot pa v prejšnjih letih.

TABELA 1

TOZD	število poškodb				izgubljeni del.dnevi			
	1977	1976	1975	1974	1977	1976	1975	1974
OV Ljubljana	65	55	55		709	609	598	
Klima	44	36	61	127	372	383	632	1297
FMI Maribor	50	57	39	37	743	594	563	580
PM Koper	32	30	33	25	366	386	404	274
El.montaža	40	59	58	45	649	858	481	388
Blisk	33	19	-	-	718	279	-	-
EKO	34	21	-	-	261	256	-	-
Dvigalo	12	11	-	-	197	293	-	-
TEN	25	25	41	44	224	432	419	405
TRAA	40	60	59	38	280	560	527	398
LSL	66	57	60	36	879	908	1012	675
TIO	22	19	26	37	262	215	239	392
Skip	27	22	18	-	406	315	201	-
Panonija	109	-	-	-	1150	-	-	-
PR. S, ZST,	4	1	8	13	29	21	148	147
Skupaj	603	472	458	402	7245	6109	5244	4556

TABELA 2

Mesec	število poškodb				izgubljeni del.dnevi			
	1977	1976	1975	1974	1977	1976	1975	1974
Januar	48	45	44	38	770	747	502	357
Februar	47	56	31	40	558	985	444	446
Marec	55	40	36	30	773	463	436	364
April	37	37	30	36	372	469	357	360
Maj	59	39	30	27	787	479	297	287
Junij	56	37	31	30	398	328	294	254
Julij	30	24	35	28	651	308	381	341
Avgust	48	46	36	30	644	518	492	479
September	73	50	54	28	855	634	538	339
Oktober	49	26	57	44	453	326	680	641
November	58	34	37	34	635	409	537	425
December	43	38	37	37	349	443	286	263
Skupaj	603	472	458	402	7245	6109	5244	4556

TABELA 4

TOZD	1977	1976	1975	1974	1973	1972
OV Ljubljana	6,09	5,38	5,58		8,17	8,58
Klima	5,65	5,05	9,31			7,15
FMI Maribor	5,02	6,30	4,52	4,55	6,87	5,02
PM Koper	4,38	4,29	4,80	3,83	5,90	5,53
El.montaža	3,04	4,56	4,69	3,83	4,73	5,32
Blisk	7,02	4,44	-	-	-	-
EKO	7,98	5,61	-	-	-	-
Dvigalo	3,53	4,14	-	-	-	-
TEN	3,09	3,11	4,99	5,73	4,99	5,39
TRAA	4,89	7,56	7,53	5,44	6,48	5,70
LSL	11,05	9,94	11,81	9,94	9,19	10,58
TIO	4,69	4,91	6,86	10,12	15,24	-
SKIP	8,92	8,44	7,28	-	-	-
Panonija	11,15	-	-	-	-	-
PR, ZST, DS, DSSS	0,49	0,14	1,16	1,93	1,00	1,95
Skupaj	5,52	5,10	5,83	5,69	6,61	5,70

TABELA 5

TOZD	1977	1976	1975	1974	1977	1976	1975	1974
OV Ljubljana	87,2	88,8	87,2	81,6	10,24	8,58	8,55	12,75
Klima	68,0	84,8	82,4		9,44	8,14	14,75	
FMI Maribor	117,6	83,2	115,2	125,6	9,26	11,18	7,96	8,49
PM Koper	91,2	103,2	97,6	88,0	7,90	7,63	8,80	7,40
El.montaža	129,6	116,0	66,4	68,8	4,93	7,29	7,52	6,58
Blisk	174,4	117,6	-	-	10,93	6,88	-	-
EKO	61,6	97,6	-	-	11,11	7,27	-	-
Dvigalo	121,2	212,8	-	-	5,91	7,11	-	-
TEN	72,0	138,4	81,6	73,6	5,07	4,98	8,73	10,16
TRAA	56,0	74,4	71,2	84,0	8,57	13,21	13,88	10,02
Livarna	106,4	127,2	135,2	150,4	19,70	18,04	22,15	17,73
TIO	95,2	90,4	73,6	93,6	8,30	8,87	16,62	18,59
Skip	120,0	114,4	98,4	-	14,52	13,18	11,68	-
Panonija	84,8	-	-	-	18,32	-	-	-
PR, ZST, DS, DSSS	58,4	168,0	148,0	91,2	0,91	0,26	2,23	3,81
Skupaj	96,0	103,2	91,2	90,4	9,37	8,49	9,99	10,03

TABELA 3

Delovno mesto	število poškodb				izgub.del.dnevi			
	1977	1976	1975	1974	1977	1976	1975	1974
Na strojih	106	84	95	47	1023	1067	947	454
Ost.obratne	468	328	325	323	5492	4066	3767	3697
Na poti v službo	20	38	21	20	581	632	254	235
Na poti iz službe	9	22	17	12	149	344	276	170
Skupaj	603	472	458	402	7245	6109	5244	4556

PROBLEMI OKOLI NAMESTITVE TERMOSTATA PRI VAV SISTEMIH

Najbolj poročiti klimatizacijski sistemi, ki jih danes večinoma uporabljajo pri nas so sistemi s stalnimi dobavami zraka v klimatizirane prostore. Označimo jih z:

VAV (k)onstat air volume)

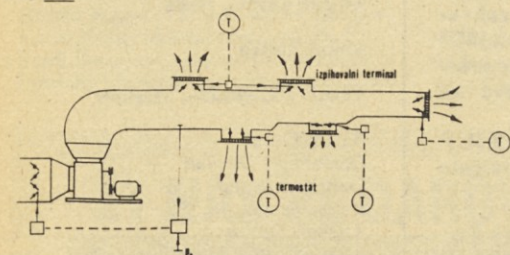
Ti sistemi dobavljajo v vse klimatizirane prostore stalne količine zraka, različnih zahtevam prostorov po hlajenju pa se prilagajajo s spremembami temperature vpihovanega zraka. Če ljudi v nekem delu zgradbe ne vedo dobival polne količine zraka. V mnogih slučajih je bistveno, da v prostore vpihujemo stalne količine zraka, tako v bolnicah, kjer želimo primerne tlačne razmere med prostori in povsod tam, kjer želimo zagotoviti ostre vlažnostne in ventilacijske zahteve.

Američani so razvili nove sisteme, v principu znane že dolgo nazaj, ki jih sami praktično uporabljajo že od leta 1960. Označimo jih z:

VAV (variable air volume)

Sistemi regulirajo sobne temperature s spremembami dobav zraka v prostore. Vpihovani zrak ima konstantno temperaturo. Količina vpihovanega zraka pa je direktno proporcionalna hladilnim zahtevam prostorov. Vsak prostor ima svoj termostat, ki vpliva na sobne izpihovne terminale tako, da ti dobavljajo v prostor manj ali več zraka.

VAV sistemi imajo nizke obratovalne stroške. Glej gl.5

Za tojstna uporaba VAV sistema ni nujna. Veliko se uporablja v kombinaciji s VAV sistemi.

VAV sistemi potrebujejo dodatno reguliranje količin svežega zunanjega zraka. Pri fiksnem nastavljenih žaluzijah za sveži zunanji zrak bi se pri reduciranih količinah zraka skozi ventilator zmanjšale tudi količine svežega zraka.

Načinov kako zagotoviti minimalne količine zunanjega zraka je več:

- s hitrostnim regulatorjem v kanalu za svež zrak, ki preskrbi $\dot{V}_0$ stalno količino svežega zraka povsod med skupno sistemsko količino skozi ventilator $\dot{V}_{\text{make}}$ in $\dot{V}_{\text{in}}$. Žaluzije za $\dot{V}_0$ so proporcionalno tabelirane med vrednostmi $\dot{V}_{\text{min}}$ in $\dot{V}_{\text{make}}$. Razlikovati moramo cone $\dot{V}_{0,\text{min}}$ in pa skupne $\dot{V}_{\text{min}}$ skozi ventilator. Dotikrat zadostuje merjenje padca tlaka čez predgrelnik v kanalu za svež zrak, če tega imamo.

- Žaluzije svežega zraka so krmiljene od kanalskega tlačnega tipala ali celo od tla ne regulacije ventilatorja. Ta način je cenejši.

Če delamo z ekonomskim ali entalpijskim ciklom regulator konstantnega $\dot{V}_0$ prevpije. Pri minimalnih razmerjih X_0 je potrebno pri regulaciji stalne $\dot{V}_0$ pri niskih skupnih sistemskih količinah blizu $\dot{V}_{\text{min}}$ in pri hladnem vremenu sveži zrak predgrevali. (nastavljeno razmerje $X_0 = 0.25$ se pri 50 % redukcijah V poveča na 0.5)

potrebna količina svežega zunanj. zraka: $\dot{V}_0$

$$\text{v prostor dobavljamo: } \dot{V}_s = \frac{\dot{Q}_{\text{sen}}}{Q_p \cdot (t_R - t_s)} \quad (\text{m}^3/\text{s}) \quad \text{en. 3}$$

$$\text{iz prostora vlečemo: } \dot{V}_r = \dot{V}_s - \dot{V}_0 \quad (\text{m}^3/\text{s}) \quad \text{en. 4}$$

$$\text{razmerjek svežega zraka: } X_0 = \frac{\dot{V}_0}{\dot{V}_r + \dot{V}_0} \quad \text{en. 5}$$

Z razmerjem X_0 lahko računamo tudi mešalna stanja zraka:

$$t_{\text{pol}} = t_r \cdot X_0^{\text{pol}} \cdot (t_{\text{pol}} - t_r) \quad t_{\text{zim}} = t_r \cdot X_0^{\text{zim}} \cdot (t_r - t_{\text{zim}})$$

Zahteve vpihovanih terminalov VAV sistemov so danes zelo ostre, saj je predvsem od njih odvisna koristna uporaba VAV sistema:

I. - imeti morajo pametno nameščen termostat, kar se vidi iz naslednjega primera:

Nekje v notranjosti je prostor velikosti $9 \text{ m} \cdot 4.5 \text{ m}$. Vgrajen ima dogrevalni KAV sistem. Termostat je v sredini prostora, ki ga bomo razdelili v tri sobe velikosti $3 \text{ m} \cdot 4.5 \text{ m}$. Osvetljenost prostora je 43 W/m^2 . Glej tabelo 1.

Primer A

V vsaki sobi delata dve osebi (vsaka oddaja 70 W). Osvetlitev nam prispeva:

$$43 \text{ W/m}^2 \cdot (3 \text{ m} \cdot 4.5 \text{ m}) \cdot 0.5 = 300 \text{ W na eno sobo.}$$

Termostat je nastavljen na sobno temperaturo $t_R = 23^\circ\text{C}$, pri kateri je temperatura vpihovanega zraka $t_s = 12^\circ\text{C}$, $\Delta t = 11^\circ\text{C}$.

$$\dot{V}_s = \frac{440 \text{ W} \cdot 2.88}{11^\circ\text{C}} = 115 \text{ m}^3/\text{h} \quad (\text{glej en. 3})$$

Primer B

Vse osebe se zberejo v zadnji sobi. V sobi, kjer je termostat, zaradi tega obremenitev pade in je potrebno oddajati le toploto svetil. Termostat zviša temperaturo vpihovanega zraka za:

$$\Delta t = \frac{300 \text{ W} \cdot 2.88}{115 \text{ m}^3/\text{h}} = 7^\circ\text{C} \quad \Delta t = t_R - t_s$$

Nova vpihovna temperatura je: $t_s = t_R - \Delta t = 23 - 7 = 16^\circ\text{C}$

Zrak se s to temperaturo vpihuje tudi v tretjo sobo, kjer je potrebno oddajati toploto svetil in toploto 6 oseb. $\dot{V}_s$ se ne more spreminjati, t_s je določena od termostata, zato se sobna temperatura dvigne za:

$$\Delta t = \frac{720 \text{ W} \cdot 2.88}{115 \text{ m}^3/\text{h}} = 17^\circ\text{C} \quad \Delta t = t_R - t_s$$

Temperatura v prostoru se zviša za:

$$t_s = \Delta t + t_s = 12^\circ\text{C} + 16^\circ\text{C} = 33^\circ\text{C}$$

Če bi se zgodilo pri istih spremembah pri uporabi VAV njste ta, ki ima konstantno temperaturo vpihavanja $t_s = 12^\circ\text{C}$

Primer B

Če bi se v svojih sobah in iz vseh sob oddajamo toploto luči in toploto dveh oseb:

$$\dot{V}_s = \frac{440 \text{ W} \cdot 2.88}{11^\circ\text{C}} = 115 \text{ m}^3/\text{h}$$

Enaka količina kot pri VAV sistemu).

Primer B

Dve se preselijo v tretjo sobo. V prvih dveh sobah moramo odvajati toploto svetil, v tretji pa svetilk in 6 oseb. Termostat v srednji sobi zmanjša vpihani $\dot{V}_s$ glede na željeno $t_R = 23^\circ\text{C}$, ker so se tudi obremenitve zmanjšale:

$$\dot{V}_s = \frac{300 \text{ W} \cdot 2.88}{11^\circ\text{C}} = 76 \text{ m}^3/\text{h}$$

Ena količina pa se vpihuje tudi v tretjo sobo, za katero pa zaostaja in se temu primerno dvigne tudi sobna temperatura za:

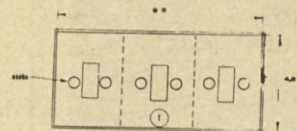
$$\Delta t = \frac{720 \text{ W} \cdot 2.88}{76 \text{ m}^3/\text{h}} = 27^\circ\text{C}$$

Temperatura v tretji sobi se dvigne na:

$$t_R = \Delta t + t_s = 27^\circ\text{C} + 12^\circ\text{C} = 39^\circ\text{C}$$

Tabelo 1 lahko nazorno primerjamo rezultate primerjave obratovanja primera.

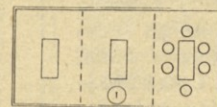
Primer A:

luči	300 W	300 W	300 W
ljudje	140 W	140 W	140 W
hladilna obremenitev	440 W	440 W	440 W
vpih. temperatura	12°C	12°C	12°C
količina vpih. zraka	115 m³/h	115 m³/h	115 m³/h
sobna temperatura	23°C	23°C	23°C

VAV in KAV

Primer B:

luči	300 W	300 W	300 W
ljudje	0	0	420 W
hladilna obremenitev	300 W	300 W	720 W
vpih. temperatura	12°C	12°C	12°C
količina vpih. zraka	76 m³/h	76 m³/h	76 m³/h
sobna temperatura	23°C	23°C	39°C
vpih. temperatura	16°C	16°C	16°C
količina vpih. zraka	115 m³/h	115 m³/h	115 m³/h
sobna temperatura	23°C	23°C	33°C

VAV

KAV

Termostat bi moral biti v vsaki sobi, zaključimo pa lahko, da je na njegovo nepravilno nameščenje veliko občutljivejši VAV sistem.

● Zoper pretirano uporabo antibiotikov

ČEBELJA LEKARNA

Nerazumna poraba zdravil, predvsem antibiotikov, ne le pri odraslih, marveč tudi že pri otrocih, je resno vznemirila zdravnike po svetu in v Sloveniji. Najprej so v svojih vrstah, potlej pa tudi javno izrazili dvom v tako hitro porabo zdravil, ki se jim mikrobi, le te naj bi uničili (kot povzročitelje najrazličnejših vnetij), prilagajajo in postajajo odporni. Velika poraba antibiotikov vseh spektrov, vse manjše učinkovanje teh umetno pridobljenih zdravil in ne nazadnje tudi veliki stroški, pa skrb o morebitnih posledicah teh, ne še tri deset-

letja starih zdravil so napotili mnoge zdravnike, predvsem pa farmakologe, da so se zazrli nazaj, v nekdanje zdravljenje, v čase, ko ni bilo o antibiotikih ne duha ne sluha.

Poti do starih zdravil so različne. Spet so se uveljavili najrazličnejši čaji in zeli, več pozornosti so spet namenili gibanju na svežem zraku, mnogi pa so začeli obujati stara pravila o zdravljenju z medom. Ta je kot zdravilo znan iz davnine, pa tudi iz bližnje preteklosti, saj je med NOB v najtežjih trenutkih ostajal edino »zdravilo«.

Opozorila svetovno zdravstvene organizacije o pretirani porabi zdravil in domače statistike, ki so postale še hitreje in jasnejše, odkar recepte »pregleduje« računalnik, so vzpodbudile številne zdravnike, da svoj študij posvetijo medu in čebeljim pridelkom.

SVETOVNO

RAZISKOVALNO GIBANJE

V dobi, ko je bilo vse, kar je imelo nadih »patine« zanič, ko je bilo dobro le vse, kar je bilo moderno, je tudi med izgubil večji del svoje veljave. S spoznanji, da je narava največji učitelj, da človek s strganjem vezi s preteklostjo pozablja tudi na

stvari, ki so mu bile stoletja in tisočletja v pomoč, so v marsikaterem laboratoriju nehali gledati v bodočnost, posvetili so se preteklosti. In tako se vse več raziskav posvetili tudi čebeljim pridelkom. Prav takšno vneto kot drugje po svetu so pri raziskovanju učinkovanja čebeljih pridelkov pokazali tudi nekateri jugoslovanski znanstveniki in začeli ugotavljati stvari, ki jih niti niso pričakovali. V laboratorijih, pod mikroskopi in na živalih, kasneje pa tudi na klinikah so potrjevali, da so v čebeljih pridelkih snovi, ki imajo ugoden učinek na počutje in zdravje ljudi. Kmalu je postalo znano, da je cvetni prah najbolj skoncentrirana hrana, kar jih poznamo, saj so v njem snovi, ki jih potrebuje organizem za rast in vzdrževanje biološkega ravnotežja. Za mleček so dognali, da je biološki pospeševalec in da hkrati zavira rast bakterij, plesni in virusov. Propolis je aktivna snov z izredno močnim učinkom proti virusom in bakterijam.

USPEHI

DOMAČIH STROKOVNJAKOV

Raziskovalca slovenskega mikrobiološkega inštituta Bratko Filipič in prof. dr. Miha Likar sta dokazala, da matični mleček in propolis zavirata rast virusov. V poro-

(Nadaljevanje na 24. strani)

● PRIŠLI — ODŠLI ● PRIŠLI — ODŠLI ● PRIŠLI — ODŠLI ● PRIŠLI — ODŠLI ● PRIŠLI — ODŠLI ● PRIŠLI — ODŠLI ● PRIŠLI

PRIŠLI V MESECU MARCU 1978

TOZD »Klima - montaža«, Ljubljana

Perme Zlatko
Delić Hašim
Mihalič Franc
Baranja Jožef
Behrić Šefik
Unčanin Drago
Ahmetović Nurfik
Mašinović Rafik
Trost Janez, dipl. ing.
Boštele Edo
Gali Stjepan

Hasani Albulbari
Gačič Vojislav
Grujić Nikola
Rihtar Iztok
Lipovec Vladimir
Lopatič Vladimir
Majer Bogomir
Debeljak Stjepan
Eremija Mile

TOZD »Klima - proizvodnja«, Ljubljana

Žganec Dragutin
Zupančič Robert
Ponjević Kasim
Bratjanšek Ignac
Savić Miodrag
Bunčić Vlado
Mlinac Joso
Paulić Franjo

Delovna skupnost DO IKOS, Ljubljana

Gregorin Metka
Dolžan Marica
Mihovec Ana
Žele Zvonka
Završnik Stane, dipl. ing.
Tiegel Karel, dipl. ing.
Dolinar Janez, dipl. ing.
Javornik Jože, dipl. ing.
Gole Anica
Gruden Bojan
Pustovrh Peter
Vilhar Miroslav, dipl. ing.
Draganović Suvad
Hartman Janez, dipl. ing.

TOZD TRAA, Ljubljana

Umek Marija
Ahmetović Gordana
Bizjak Miran
Čoralič Razija
Jelovac Miljan
Tomačin Velimir
Zakrajšek Janez
Novak Marija
Gašpersi Jože
Cotman Franc
Baranašič Marija
Avguštin Alojz
Abe Ana

TOZD »Dvigalo«, Ljubljana

Gorjup Branko
Gregorić Martina
Müller Zmagoslav
Pečnik Franc

TOZD »SKIP«, Ljubljana

Časović Dimitrije
Rolih Srečko
Spasojević Srečko
Avdić Latif
Trampuš Bogdan
Vujin Jelena, ing.

TOZD »TEN«, Ljubljana

Berlan Ana

TOZD »Projektivni biro«, Ljubljana

Exel Bojan, dipl. ing.

TOZD »Zastopstva«, Ljubljana

Verbič Aleš

ZAHVALE

Ob smrti najinega očeta se zahvaljujeva OSS TOZD TEN in Elektromontaža ter sodelavcem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

**OVEN ANTON
JURŠA MAJDA**

Ob izgubi dragega očeta Benko Janeza se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste sočustvovali z mano, ga pospremili na njegovi zadnji poti in darovali cvetje.

Hvala tudi sindikatu DO IZIP za podarjeni venec.

ANICA ŠUŠTAR

Ob izgubi očeta se zahvaljujem članom kolektiva IMP — Dvigalo za izraženo sožalje, cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

**BRANE GORJUP
TOZD Dvigalo**

Ob smrti moža Jožeta Peterlina se iskreno zahvaljujem njegovim sodelavcem in sindikalni organizaciji TOZD OV za pomoč, cvetje in izraze sožalja. Še posebej se zahvaljujem pevskega zboru IMP za žalostinke, ki ste mu jih zapeli ob odprtem grobu.

**ŽENA CILKA
Z OTROKOMA**

DELOVNA SKUPNOST SOZD, Ljubljana

Tomažič Anton

TOZD »Projekt - montaža«, Koper

Rupnik Herman
Šuukljan Boris
Paternelj Mira
Savarin Vladimir
Kurinčič Maksimiljan

TOZD »Blisk«, Murska Sobota

Karba Karel
Gyoha Ladislav
Lülik Dezider
Raj Marija
Brulc Branko
Benko Gizela
Hotko Edvard
Sinic Danica
Zver Ignac
Ivetič Krunoslav

Andrejč Drago
Vidonja Ernest
Bokan Zvonko
Makari Drago
Kuzmič Milan
Zver Jože
Cener Jože
Horvat Jože
Smodiš Štefan
Jakob Janez

TOZD »Panonija«, Murska Sobota

Kardoš Erika
Flisar Zdenka

TOZD »Livarna«, Ivančna gorica

Lesjak Antonija
Mišmaš Anton
Wildmann Borut
Kavšek Darko
Lazič Ljubivoje
Marič Tomo
Tomič Simo
Pajk Marija
Anžlovar Jožefa
Bursač Djordje
Jeličič Dragan
Turk Venceslav

TOZD »TIO«, Idrija

Mikuž Štefka

TOZD »Montaža«, Maribor

Roudi Dušan
Osmanagić Dževad
Gabrijan Bojan
Zavec Franc
Trčalek Darko
Kahrimanović Husejin
Narič Novo
Palir Zmaga
Hauptman Zora

TOZD »Inženirski biroji«, Maribor

Kristil Danica
Tichy Jože
Smeh Adolf
Jagodič Verica

Delovna skupnost DO PMI, Maribor

Jurak Minka
Rupnik Janez
Podgornik Zdravko
Pliberšek Marija

ODŠLI V MESECU MARCU 1978

TOZD »Klima - montaža«, Ljubljana

Lavrin Marko, prekinitev učne pogodbe
Kuzmič Aleksander, samovoljno
Hartman Janez, dipl. ing., premeščen v DS DO

RAZPRODAJA V TOZD OV

Delavce IMP obveščamo, da bo razprodaja različnih umivalnikov, elektromotorjev, radiatorjev, pribora za kopalnice ipd. v skladišču TOZD OV Vojkova 58 dne 14. in 15. junija 1978 od 14. do 19. ure.

JOŽETU PETERLINU V SPOMIN

Naše ceste so zopet terjale svoj davek. Tokrat je ugasnilo mlado življenje našega sodelavca Jožeta Peterlina. Rodil se je 21. 3. 1951. Leta 1966 je prišel kot učenec v našo delovno organizacijo. Po treh letih je postal monter centralne kurjave. Po odsluženju vojaškega roka se je zopet vrnil v TOZD Ogrjevanje—vodovod, kjer je bil zaposlen vse do svoje mnogo prezgodnje smrti.

Poleg vestnega dela na delovnem mestu se je aktivno vključeval v celotno dogajanje v naši temeljni organizaciji. Bil je član izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata.

Čeprav je delal na terenu, je našel čas tudi za družino. V Ljubljani si je uredil stanovanje. Svojima hčerkama je hotel zagotoviti boljše življenjske možnosti, kot jih je imel sam v radni mladosti.

Kruta usoda je preprečila vse njegove načrte. Zavedamo se, da smo izgubili vestnega sodelavca, dobrega tovariša, družina pa skrbnega moža in očeta.

Dragi Jože!

Hvala za tvoj prispevek našemu kolektivu. Naj ti bo rahla domača zemlja.

**SODELAVCI
TOZD OGREVANJE-
VODOVOD**

DOPISUJTE V NAŠ ČASOPIS!

ŠPORT IN REKREACIJA • ŠPORT IN REKREACIJA • ŠPORT IN REKREACIJA • ŠPORT IN REKREACIJA

MALI NOGOMET

V Ptuj se je v organizaciji TOZD EKO in pod pokroviteljstvom direktorja TOZD EKO, dipl. ing. Janeza Mežnariča, zbralo precejšnje število predstavnikov TOZD IMP, da bi v medsebojnih igrah v malem nogometu dokazali, kje so najboljši igralci te panoge. Tekmovanje je otvoril direktor TOZD EKO, vsem navzočim izkazal gostoljubje in dobrodošlico, jih seznanil z delom TOZD EKO in zaželel mnogo uspeha nastopajočim.

Za uspešno organizacijo zaslužijo pohvalo vsi, ki so sodelovali pri pripravljanju tekmovanja.

Videli smo zelo dober nogomet in se prepričali, da ni neznanka našim delavcem. Rezultati pa so odnos dela pa tudi sreče, kajti povsod je treba imeti tudi »dan«, kot se temu reče športno. Tudi število ekip pove, da je mali nogomet zelo priljubljena športna panoga. **Rezultati in vrstni red:**

1. PANONIJA	9. SKIP
2. PM KOPER	10. EKO
3. PMI MARIBOR	11. PB
4. ISO SLOV. KONJICE	12. OV
5. LIVARNA IVANČNA G.	13. DVGALO
6. BLISK M. SOBOTA	14. KLIMA
7. TEN LJ.	15. DSSS
8. TRAA LJ.	

REZULTATI MEDSEBOJNIH OBRAČUNOV V MALEM NOGOMETU

SKUPINA A

PANONIJA : TRAA 4:1 (1:0), PANONIJA : DSSS 9T:0 (3:0), PANONIJA : LIVARNA 3:2, TRAA : LIVARNA 4:4 (1:3), TRAA : DSSS 4:2 31:1, LIVARNA : DSSS 4:9 (1:0).

1. PANONIJA	16:3	6
2. LIVARNA	10:7	3
3. TRAA	9:10	3
4. DSSS	2:17	0

SKUPINA B

PM : EKO 4:3P 31:1, PM : DVGALO 6:1 (1:0), PM : TEN 2:1, TEN : DVGALO 2:2 (2:0), TEN : EKO 3:1 (3:0), EKO : DVGALO 3:1 (2:1).

1. PM	12:5	6
2. TEN	6:5	3
3. EKO	7:8	2
4. DVGALO	4:11	1

SKUPINA C

ISO : SKIP 3:1 (2:0), ISO : KLIMA 3:2 (2:2), SKIP : KLIMA 3:0 (1:0),..

1. ISO	6:3	4
2. SKIP	4:3	2
3. KLIMA	2:6	0

SKUPINA D

PB : PMI 0:1 (0:1), PMI : BLISK 3:1 (1:0), PMI : OV 5:2 (0:2), BLISK : OV 1:1 (1:0), BLISK : PB 5:1 (2:0), PB : OV 2:1 (0:0).

1. PMI	9:3	6
2. BLISK	7:5	3
3. PB	3:7	2
4. OV	4:8	1

POLFINALE

PANONIJA : PMI 4:0 (0:0), PM : ISO 3:2 (2:2, 2:1), devetmetrovke 1:0.

Za 3. mesto: PMI : ISO 2:0 (0:0).

Za 1. mesto: PANONIJA : PM 4:3 (1:1, 1:14, DEVETMETROVKE 3:2.

NAŠI BALINARJI PETI NA ŠIG

V zelo slabih vremenskih razmerah so organizirali predstavniki SGP Gradnje Postojna tekmovanje ŠIG v balinanju. Burja in snežni metež sta pokvarila vzdušje in igro, saj so prezeblili tekmovalci komaj čakali konec tekme, da se ogrejejo. Zato se je tekmovanje razvleklo na dva dni, da so dobili končni vrstni red. Igralo se je na izpadanje, naši pa so imeli dosti uspeha do pol-finala, potem pa so prezeblili izgubili z ekipo Izolirke zelo tesno 13:1R2. Kljub temu pa je 5. mesto med 43. ekipami zelo dobra uvrstitev. Igrali so: Jare, Šubic, Tušar, Lovrenčič, Bajec in Jager.

ŠIG 78

Predtekmovanja po panogah so zaključena. Od organiziranih sedem (7) panoških tekmovanj so se tudi člani IMP udeležili vseh z ženskimi in moškimi ekipami. Če uporabimo geslo »važno je sodelovati«, so naši predstavniki povsem upravičili nastopanja po raznih krajih Slovenije, kjer so bila tekmovanja organizirana. Ko pa pogledamo po uvrstitvah, pa nemalokrat vzdihnemo in se vprašamo, zakaj ni bil dosežen boljši uspeh. Največkrat takoj najdemo odgovor, da nas je pač zapustila sreča, oziroma smo imeli smolo. Tudi to je res, toda včasih bi se pa le dalo z malo več resnosti izbranih tudi za osebno zadovoljstvo doseči več. Toda sodelovali smo in tudi velik del pri spoznavanju našega podjetja s propagandne strani, so ponesli nastopajoči po Sloveniji in navezali stike na več področjih, tako da so istočasno odigrali dvojno vlogo.

Tretjega junija pa bo finale v Izoli, kamor so se plasirale prve štiri ekipe vsake panoge. Organizator SGP Stavbenik bo sprejel tudi naše kegljače, le-ti so se edini uvrstili med štiri od naših ekip. Zaželimo jim tudi tam dober uspeh, predvsem pa da bodo ponosno predstavljali IMP na tem tekmovanju.

Poleg športnega dela bo organizirano tudi proizvodno tekmovanje, kamor so se tudi preko predtekmovanj uvrstili najboljši zidarji, tesarji, železokrivci itd.

Veseli smo, da bodo tudi naši predstavniki na tem shodu gradbincev Slovenije.

PRIJETEN IZLET

Planinsko društvo IMP je 20. maja pripravilo prvi pomladanski izlet za svoje člane na Slavniki željo, da se ljubljancani srečamo s planinci kolektiva IMP iz Idrije in Kopra. Morda so se njihovi planinci ustrašili, da se bo nočno deževje nadaljevalo tudi podnevi in jih nismo mogli pozdraviti v naši sredi, kar je bil namen poti.

Toda 52 udeležencev je po dobri uri hoje iz Podgorja prišlo po zamegljeni poti pred zaprti Tumov dom na Slavniku in to je bil zopet dokaz, da nekdo ni izpolnil svoje dolžnosti za ta izlet. Čakali smo ob svojih dobrotah iz nahrbtnikov, ki so

vedno dobrodošle, ko gremo na gore in če pri-
demo pred zaprta vrata kljub obljubam, da bo urejeno. Vendar uro čakanja nismo zastoj za-
pravili, ker so se mnogi spustili do Malega Slav-
nika in v okolico doma. Megle so se redčile in pri-
čakovali smo pogled na morje. Medtem pa prideta
moža in stopili smo v prostorni dom, kjer sta imela
zaloge za žejo in lakoto.

Sonce, lepi razgledi, cvetje, dobra družba, vse to nas je spravljalo v dobro voljo, a kmalu smo se morali podati proti dolini ter se odpeljati na So-
cerb, kjer smo z zidov gradu videli kot na dlani
Trst in širjave morja. Toda, tudi od tu smo se mo-
rali kmalu posloviti in se odpeljati proti domu.

Vedeti bomo morali v bodoče, da prijava za izlet pomeni tudi udeležbo. Ta pripomba velja za tiste, ki so ostali doma. Seveda pa moramo tudi o udeležencih reči, da se bodo obnašali v bodoče tako, da bomo vsi na izletu in pohodih kot ena družina.

FRAN VODNIK

TEKMOVANJA MED TOZD IMP

V organizaciji TOZD PB je bilo izvedeno med TOZD tekmovanje v balinanju na balinišču BK Zarja v Ljubljani.

Od prijavljenih se je tekmovanja udeležilo le sedem ekip, ki pa so se v medsebojnih igrah izločevale do finala. Največ uspeha so imeli balinarji TOZDOV, pa tudi

DOBIMO SE NA POHORJU

V okviru svojih načrtov pripravlja planinsko društvo IMP srečanje vseh članov IMP od Kopra do Murske Sobote v Mariborski koči na Pohorju.

Z željo, da bi povečali število prijateljev planin in gora, se bomo brez omejitev, kdo sme ali ne na dvodnevno pot po vsem Pohorju, po prevozu z vzpenjačo in dveurni hoji zbrali v naši koči. Okrog 11. ure bi odšli naprej z namenom, da prehodimo del slovenske transverzale. Po osmih urah hoje bi prišli do koč na Pesku in tam tudi prenočili. Naslednji dan pa bi opravili še preostali del poti do Slovenj Gradca, odkoder bi »lovili« avtobuse proti domu.

Na pot bi se podali 10. junija in naslednji dan zaključili dvodnevno pot, ki bo imela skupno 16 ur hoje. Obiskali bomo najmanj 8 postojank, kjer se bomo lahko odpočili.

Ker je za srečanje članov kolektivov IMP zelo veliko zanimanje, zato gornje obvestilo ni dokončno, kajti za tako pot se bo treba še marsikaj dogovoriti in tako bodo podrobna navodila sledila še po TOZD, če pa kje tega ne bo, se obrnite na naslov, ki je bil omenjen v prejšnjem Glasniku. Vse priprave naj bodo v edini želji, da postanemo prijatelji, se snidemo na vrhu Pohorja z namenom, da ostanemo še dalje trdna in povezana delovna moč IMP.

Planinci kličemo: Na svidenje na Pohorju!

TOZD TIO in TEN, ki sta osvojila drugo in tretje mesto, vendar pa nista kvalitetno dosti zaostajali. Organizator TOZD PB je tekmovanje izvedel v zadovoljstvo vseh nastopajočih, škoda le, da niso tudi ostale prijavljene ekipe prišle na tekmovanje.

Vrstni red:

1. OV	5. KLIMA
2. TIO	6. ELEKTROMONTAŽA
3. TEN	7. PROJEKTIVNI BIRO
4. TRAA	

PLANINCI VABIMO NA KALIŠČE IN STORŽIČ

V programu PD IMP smo predvideli tudi udeležbo na tradicionalni spominski slovesnosti, ki bo na Kališču 17. do 18. junija 1978. Z udeležbami na takih prireditvah, ki nas spominjajo na borbe za narodno svobodo in vsestranski napredek družbe, dokazujemo svoje spoštovanje do borcev in padlih med NOB.

Najbolj primeren vzpon na Kališče je iz Preddevora pri Kranju skozi Mače po nenapornih gozdnih stezah do našega prvega cilja, ko bomo na proslavi Kokrškega odreda, ki ga je med vojno na tem mestu napadel okupator. Preživeli nekdanji borci bodo veseli naše udeležbe, sebi pa bomo pripravili najbolj mikaven užitek na južnem robu doline, od Jesenic do Krima se nam bo pogled ustavljal na lepota narave in delu naših rok.

Po proslavi se bomo dvignili še na Storžič, s katerega so možni trije sestopi, če ne bo na severni

strani gore sneg, drugače pa le po poti nazaj na Kališče ali na Vel. Poljano in dalje na Golnik. Srečamo se torej na Kališču in bližnji gori.

F. VODNIK

PO POTEH NAŠE REVOLUCIJE

V času od 26. aprila do 29. aprila smo delavci TOZD Elektromontaža bili na izletu »Po poteh naše revolucije«, ki ga je pripravila sindikalna organizacija. Program je bil zelo pester, saj smo obiskali čudovite kraje naše prelepe domovine.

Prva postaja je bila vsem zelo znano ustaško taborišče za časa druge svetovne vojne Jasenovac. Tam smo si ogledali spominski park ter grandiozni spomenik, ki opozarja na čez 700.000 žrtev za časa delovanja taborišča.

Nadaljnja pot nas je vodila čez slikovite bosanske kraje na legendarno Kozaro. Na vrhu te, po površini zelo velike in hkrati zelo lepe gore, je veličasten spomenik na kraju, kjer so v drugi svetovni vojni bile obkoljene naše osvobodilne enote. Po ogledu tega nacionalnega parka smo vzdolž Vrbasa prišli v Jajce. Veliko lepih stvari smo videli in po kratkem postanku nadaljevali pot v Drvar. Škoda, da nas je ves čas spremljal dež, ki ni prenehal vse do Bihača. Po prenočitvi in ogledu mesta smo nadaljevali pot proti Sloveniji in se ustavili na svetovno znanih Plitvičkih jezerih. Koliko je ta naš nacionalni park lep, ni potrebno izgubljal besed, treba ga je samo videti.

Lepše vreme kot v Bosni je pripomoglo tudi k boljšemu vzdušju udeležencev izleta, tako da je vožnja čez Gorjance in Dolenjsko do Ljubljane minila prehitro.

Lepi vtisi se ne pozabljajo. Vsi smo bili navdušeni nad organizacijo izleta, škoda je le, da ni bilo več prijavljenih (prostora je bilo) za ogled naše zares zanimive in lepe domovine!

ZORAN BAREŠIČ

Udeleženci izleta TOZD Elektromontaža

DOBER NAMEN — UČINEK DRUGAČEN

Vemo, da mora človek priti na delo spočit, telesno in duševno pripravljen za izvrševanje vsakodnevnih nalog. Da bi bili kos svojim dolžnostim, so v tovarnah uvedli bone za tople in mrzle malice, ker so uvideli to potrebo. Vendar se ta koristna nužnost ne spoštuje. Zakaj?

Preštevilni prihajajo na delo brez zajtrka, kar je zgrešeno in zato ni dovolj moči za obveznosti. Pred leti smo poskrbeli za izdatno tople malice. Takšne malice, če so kvalitetno pripravljene in zadostne, dajejo veliko moči za delo, pa tudi na razpoložanje in zdravje dobro vplivajo.

Ker pa povsod najdemo izjeme in te se pojavljajo tudi v tem primeru, je naša dolžnost, da o njih povemo svoje, prizadeti pa naj razmislijo v korist zdravja zaposlenih in učinka pri delu.

Ker mnogi zajtrkujejo doma, vzamejo bone za mrzlo malico, ki jim pomaga do boljših delovnih spo-

sobnosti. Na žalost pa take bone kar številni koristijo za škodljive cigarete in si tako jemljejo telesne moči in kršijo osnovni namen ob delu organizirane prehrane.

Zadnje čase tako porabijo bone tudi mladi delavci, kar vsekakor ni opravičljivo, saj boni niso denar, ampak imajo čisto svoj namen. Ne bi smeli dovoljevati, da jih koristijo v druge namene razen prehrane. Ti boni se pa posredno spreminjajo tudi v denar in sicer na način manjšega nakupa od vrednosti, razliko pa dobivajo v denarju in tako je mogoče dobiti »nazaj« kar lepo vsoto denarja.

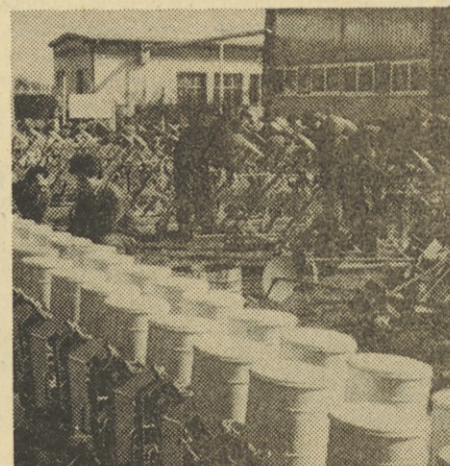
Ker pa s storilnostjo pri delu že dolgo nismo zadovoljni in tudi »bolniške« je preveč, je prav, da pregleđamo tudi korišćenje bonov. Ti delavci ne ravnavajo prav, zato bo treba urediti pravo vlogo bonov za prehrano.

F. VODNIK

FOTOVESTI IZ TOZD PANONIJA

Gradbeno podjetje Konstruktor Pomurje gradi v TOZD Panonija nove proizvodne prostore, ki jih bodo kmalu izročili namenu. Na fotografiji: zunanost nove hale in urejevanje okolice.

V proizvodnem programu TOZD Panonija so tudi sadilniki. Na fotografiji so delavci pri montaži le-teh.

Proizvodni program kmetijske mehanizacije obsega tudi nahrbtnne škroplilnice, katerih sestavljanje prikazuje gornji posnetek.

PROSLAVA UČENCEV OB DNEVU MLADOSTI

Letošnje srečanje učencev IMP in praznovanja 25. maja — dneva mladosti, smo proslavili na Urhu pri Ljubljani. Proslave so se udeležili učenci ljubljanskih TOZD in TOZD Ivančne gorice, ostali pa bodo praznovali v krajih svojih TOZD.

Na proslavi je sodelovalo okrog 350 učencev, program proslave pa je pripravil pripravljalni odbor. Vodja je bil tov. Stipe Komadina iz TRAA.

Ob spomeniku na Urhu je vse prisotne pozdravil učenec Dijaškega doma iz Domžal in povedal nekaj besed o pomenu praznovanja. Lojze Trtnik in Stane Keber sta učencem prikazala zgodovino teh krajev za časa NOB in težke trenutke vseh zavednih okoliških prebivalcev, ki so se bojevali proti okupatorju in domačim izdajalcem. Na tem kraju je bila ena največjih mučilnic med okupacijo, odvijala pa so se grozodejstva, ki jim ni primere v naši zgodovini NOB.

V programu so sodelovali učenci Dijaškega doma iz Domžal in moški pevski zbor IMP, ki je zapel več partizanskih pesmi. Vse padle in mučene smo počastili z enominutnim molkom, delegacija učencev pa je položila venec k spomeniku.

Za zaključek kulturnega dela proslave je 20 učencev prejelo knjižne nagrade. Knjiga »Heroj TITO« s posvetilom bo ostala vsem kot lep spomin na dan mladosti — Titov rojstni dan in učno dobo.

Vsebina proslave je bila posvečena letu kongresov ZK Slovenije in Jugoslavije ter obletnici pesnika Otona Župančiča.

Učenci so si nato ogledali muzej in zloglasno mučilnico, kjer so še sedaj vidni sledovi dejanj, ki so jih izvajali okupatorji in zlasti domači izdajalci.

Športna tekmovanja so bila na igrišču osnovne šole heroja Toneta Trtnika-Tomaža v Sostrem. Letos smo ponovno vključili tekmovanje v malem nogometu, za katerega je bilo veliko zanimanja in vztrajnih navijačev. Ekipe strelcev so tekmovanje izvedle na strelišču v šoli, ki je bilo dobro organizirano. Tudi šahisti so prišli na svoj račun z odigranjem simultanke. Najmočnejši pa so svojo moč pokazali pri vlečenju vrvi. Za športna tekmovanja najboljšim posameznikom in ekipam so bila podeljena priznanja — diplome.

Seveda ni manjkalo tudi kosilo, ki so nam ga pripravili v jedilnici šole.

Ob koncu lahko rečemo, da je praznovanje dneva mladosti bilo resnično praznovanje mladih, naših bodočih proizvajalcev in samoupravljalcev.

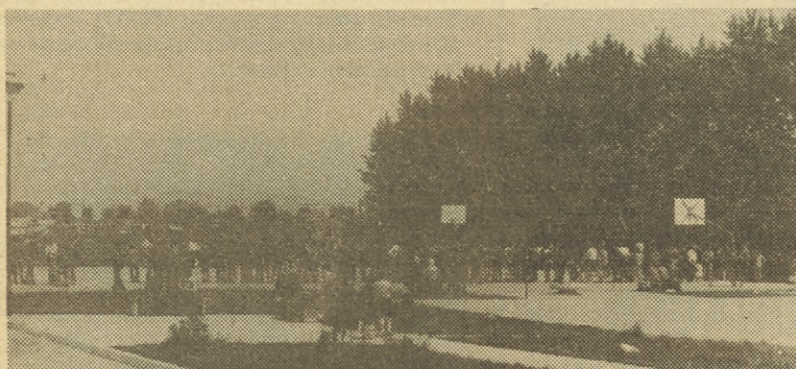
Naši učenci na Urhu

Predsednik skupščine SOZD Stane Vrhovec je najboljšim učencem razdelil nagrade

Razvedrilo ob prijetnih zvokih

Športno tekmovanje v Sostrem

Zborna recitacija učencev dijaškega doma v Domžalah

(Nadaljevanje z 19. strani)

čilu »Vpliv propolisa in matičnega mlečka na razvoj nekaterih virusov«, ki ga je zaradi izrednih odkritij in dosledne znanstvene metode v celoti objavil tudi ameriški strokovni bilten »Interferon Scientific Memoranda« iz Buffala, med drugim poročata v sklepnem delu poročila:

»Iz raziskave je razvidno, da naravni proizvodi med, matični mleček, cvetni prah in propolis nimajo samo fizioloških učinkov, ampak razen proti mikrobom deluje tudi proti virusom. Vprašanje pa je, iz česa izvira ta antiviralna aktivnost in kakšno je razmerje med sestavo in vplivom čebele na antivirusno dejavnost...« Poskusi kažejo, da aktivna snov ni samo ena, ampak da gre verjetno za kompleks snovi, ki šele v pravilnem razmerju in ob aktivnosti čebele dajo fiziološko in antimikrobno dejavnost...

POSKUSI RAZVOZLJATI RAZMERJE

V Medexovih laboratorijih so čebelarji prideličke mešali v različnih količinah in na podlagi učinkov ugotovili, katera mešanica medu, cvetnega prahu, matičnega mlečka in propolisa deluje na človeški organizem najbolj ugodno. In tako je nastal APIKOMPLEKS, doslej edina in zelo učinkovita mešanica čebeljih pridelkov, ki je uspešno prestala tudi vse klinične teste. V njem so sestavine, ki zavirajo rast virusa, povzročitelja influence, tudi če so razredčene v razmerju 1:100.000.

ČEBELE NISO ZDRAVNIKI

O delovanju Apikompleksa so bile narejene raziskave. Preizkusili so ga na več klinikah v različnih jugoslovanskih mestih in ugotovili njegovo izredno ugodno de-

lovanje. Preizkusili so ga ljudje sami in ugotovili njegovo uspešnost. Toda zdravnik ne med ne drugi čebelarji pridelki ne morejo nadomestiti. Kadar človek zboli in se ga loti visoka temperatura, mora upoštevati navodila zdravnika. Poskusi v uglednih klinikah pa kažejo, da za infektivnimi boleznimi zboli neprimerno manj ljudi, ki jemljejo žličko Apikompleksa dnevno. In v tem je največja moč naravnega preparata. V preprečevanju bolezni, mnogi zdravniki pa ga svetujejo že tudi kot edino sredstvo, ki pomaga pri zaviranju rasti virusov, je nenaдомestljiv. Zato ga je danes moč najti na prodajni polici sleherne lekarne in v vseh večjih trgovinah. Ker ga je ustvarila narava brez pomagal kemije, je popolnoma nenevarna in ne more povzročiti nobenih škodljivih stranskih posledic.

JOŽE VETROVEC